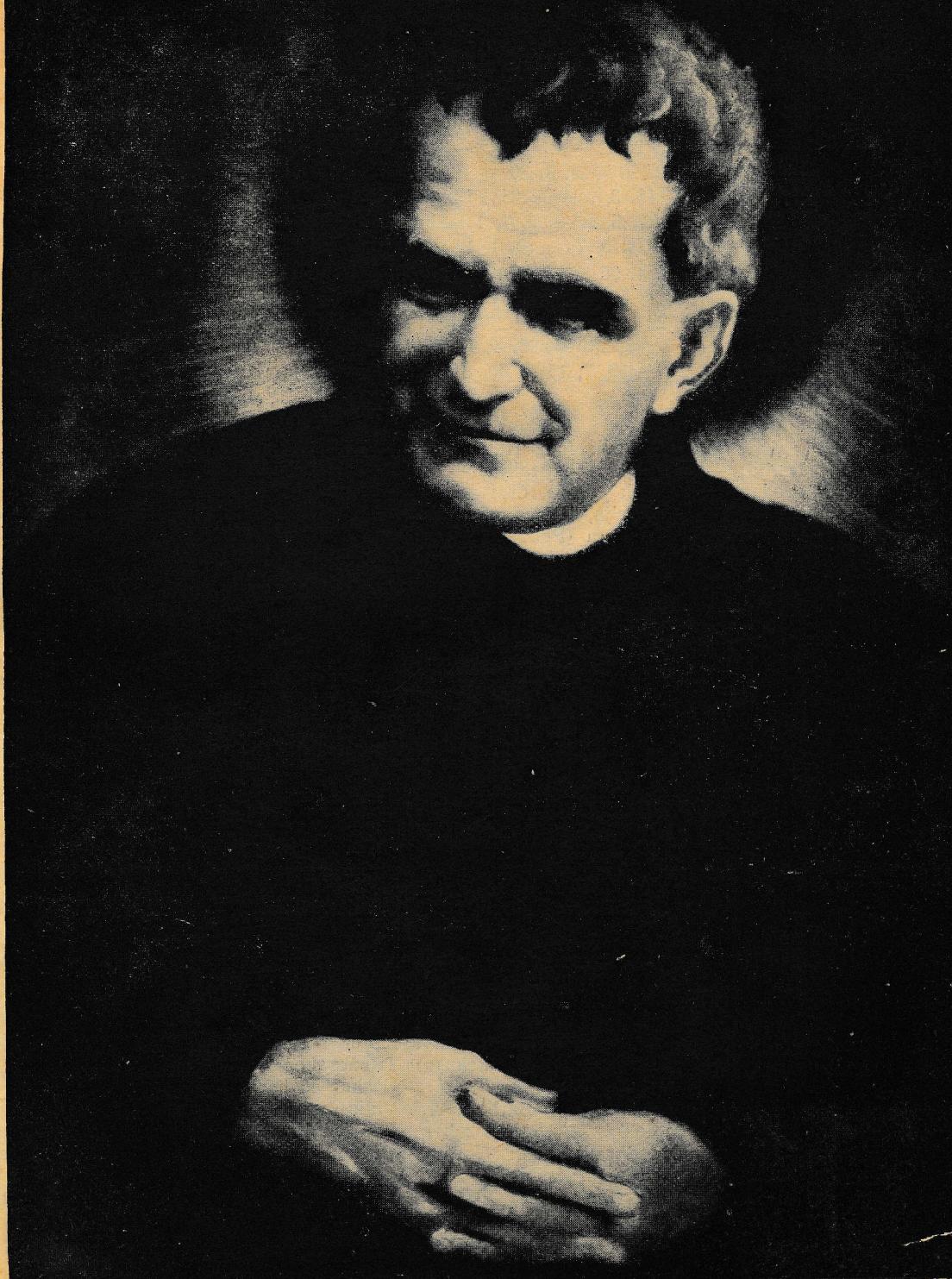

P
O
Š
T
N
I
A
P
L
A
C
A
N
A
V
G
O
T
O
V
I
N
I

SALEZIJANSKI VESTNIK

GLASILO ZA SALEZIJANSKO SOTRUDSTVO

3
1934

ČEŠČENJE PRESV. SRCA JEZUSOVEGA

Debelo tiskana številka zaznamuje skupino; prva za njo opravilo, druga dan, kdaj naj se opravi zadostilno sv. obhajilo. — Vsak naj si zapomni, h kateri skupini spada. Kdor bi ne mogel opraviti zadostilnega sv. obhajila v določenem dnevu, naj si izbere drug dan.

V juniju: 1. 2, 22 — 2. 4, 24 — 3. 1, 15 — 4. 8, 11 — 5. 6, 12 — 6. 7, 25 — 7. 5, 19 — 8. 2, 29 — 9. 3, 30 — 10. 9, 20 — 11. 1, 28 — 12. 4, 8 — 13. 2, 21 — 14. 8, 17 — 15. 3, 5 — 16. 5, 26 — 17. 4, 3 — 18. 2, 2 — 19. 1, 18 — 20. 6, 6 — 21. 9, 23 — 22. 6, 1 — 23. 7, 4 — 24. 3, 16 — 25. 3, 13 — 26. 7, 10 — 27. 9, 8 — 28. 2, 9 — 29. 5, 7 — 30. 1, 14 — 31. 6, 27

V juliju: 1. 1, 25 — 2. 4, 19 — 3. 8, 11 — 4. 3, 12 — 5. 8, 24 — 6. 2, 13 — 7. 7, 6 — 8. 6, 2 — 9. 5, 17 — 10. 3, 16 — 11. 9, 7 — 12. 7, 10 — 13. 4, 3 — 14. 2, 20 — 15. 5, 22 — 16. 3, 9 — 17. 8, 21 — 18. 2, 14 — 19. 3, 26 — 20. 1, 31 — 21. 2, 29 — 22. 7, 23 — 23. 4, 27 — 24. 3, 30 — 25. 8, 1 — 26. 6, 5 — 27. 4, 28 — 28. 1, 18 — 29. 7, 15 — 30. 8, 8 — 31. 2, 4

Nove častivke:

3. skupina: Bevk Ana, Italija; — Furlan Alojzija, Ladislava in družina, Italija; — Kores Marija, Italija; — Lamovec Mici in Neža, Črni vrh (Polhovgradec); — Maček Jožefa, Črni vrh (Polhovgradec); — Premrl Lucija, Italija; — Rozenstein Marija, Rečica ob Savinji; — Štangler Ana, Sv. Jakob v Rožu; — Štefanič Ana, Grm (Podzemelj); — Štupar Marija, Italija; — Vičič Ivana, Italija; — Zajec Angela in Antonija, Reka; — Zupančič Fani, Reka.

Molimo za umrle sotrudnike in sotrudnice:

Avšič Jožefa, Brežice;
Bobizut Rozalija, Griže pri Celju;
Braćko Marija, Čret (Teharje);
Cerovšek Hermina, Laško;
Dacar Marija, Duplje (Križe);
Domanjko Jožefa, Bučečovci (Križeveci);
Erjavec Antonija, Vrh (Boštanj);
Hočevar Jožefa, Ljubljana;
Hojkar Jakob, Črni vrh (Polhovgradec);
Hrastnik Katarina, Dobrna pri Celju;
Jež Mana in Anton, Bukovica (Vodice);
Kandare Marija, Dane (Stari trg pri Rakeku);
Krajnar Elizabeta, Maribor;
Kelc Elizabeta, Slatina (Sv. Barbara v Halozah);
Kure Julijana, Dravograd;
Lah Martin, Št. Vid pri Planini;
Lavrič Marija, Moše (Smlednik);
Letnik Pavla, Trbovlje;
Matko Marija, Kaplja (Sv. Jurij ob Tab.);

Mutnik Anton, Sp. Dolič (Mislinje);
Nastran Franc, Rudno (Železniki);
Pavlin Frančiška, Duplje (Križe);
Praprotnik Jernej, Družmirje (Šoštanj);
Preželj Jožefa, Železniki;
Pretnar Marija, Jesenice;
Primožič Ema, Maribor;
Romih Marija, Teharje;
Stranjšek Tomaž, Maribor;
Škrjanc Frančiška;
Štale Celina, Ljubljana;
Šuller Marija, Dravograd;
Tifengraber Francka, Ljubljana;
Učakar Frančiška, Špitalič;
Vidic Ivanka, Polica (Višnja gora);
Zdolšek Kristina, Vojnik;
Žuntar Marija, Sv. Duh (Škofja Loka).

Usmiljeni Jezus, daj jim večni pokoj!
(300 dni odpustka.)

SALEZIJANSKI VESTNIK

GLASILO ZA SAL. SOTRUDSTVO

Don Bosko je svetnik!

Veselje brez konca, radost brez kraja! V svečanem razpoloženju utrije srce, ganotje, kateremu ni besedi, prevzema dušo: velikonočno jutro ob 1900 letnici Odrešenja — o presrečni, nepozabni dan!

Nebesa so odprta nad zemljo —

Aleluja! Aleluja!

Kristus je vstal.

Smrt je premagana, peklo je uničeno, človeštvo oteto, odrešenje kronano. Kristus Kralj je zasedel prestol večne slave in v nebeškem veličastvu se zgrinjajo okoli trona njegovi dvorjani, izvoljeni in svetniki božji.

In po 19 stoletjih se mu pokloni novi izbranec, krona 19 svetnikov in blaženih, ki so v svetoletnem praznovanju njegovega Odrešenja zažareli pred katoliškim svetom v sijaju povelicanja.

Nebesa so se odprla nad zemljo, Sveti Duh je priplaval nad Kristusovega namestnika in kakor božji glas so se zaslišale besede: Ta je moj preljubi izbranec, njega posnemajte!

In kakor je rekel Gospod: Ko bom povisan z zemlje, bom vse pritegnil k sebi — tako je povišal prvega med nami našega Očeta.

Don Bosko je svetnik!

Bilo je nekoč, da so ga dvignile roke njegovih mladeničev in dvignjenega ponesle njega, tihega in ponižnega triumfatorja nad srci.

Število don Boskove mladine je danes narastlo. Tolikšno je, da se primerja pesku v morju in zvezdam na nebu. In nepregledni gozdovi rok so se dvignili tisti dan z vseh kontinentov vsega sveta, da povišajo mladine skupnega očeta in učitelja pred prestol večne slave, kamor ga je pozval Kristus Kralj. In stotisočeri zastopniki vsega človeštva so ga pozdravili v nepopisnem navdušenju.

Don Bosko je svetnik! Don Bosko je svetnik!

A kljub temu ostane vedno isti ljubeznivi in dobri don Bosko. Čeprav je povišan od nas, je to samo zato, da postane še bolj naš: naš zagovornik in priprošnjik.

Zato naj le pozvanjajo velikonočni zvonovi, ki so se razgibali v Rimu, v Turinu in na Rakovniku, naj se le sklanjajo glave pred njim, duše pa se dvigajo in srca vzklakajo v radosti in veselju:

Aleluja! Aleluja!

Don Boskov dan v Ljubljani

Veliki dan pričakovanja, 15. april, je bil za don Boska med Slovenci dan slave, dan triumfa, za nas pa dan nezaslišanega veselja. Zdaj se je videlo, kako se je don Bosko med nami že udomačil. Prišle so na njegov praznik brez posebnega povabila množice, ki so se ali strnile v dolgo procesijo ali pa tvorile ob sprevodu časten špalir. Šest iskrih belcev je peljalo don Boskov kip ob petju mladine in pobožni molitvi vernikov.

Pa ne samo naše ljudstvo od blizu in daleč, marveč tudi najvišji dostojanstveniki, tako cerkveni kakor civilni in vojaški, so blagovolili s svojo prisotnostjo počastili velikega apostola in svetnika — don Boska.

Slovesne akademije v Unionu in svečanosti svetih obredov so se udeležili najodličnejši gostje. Prišel je v Ljubljano Nj. Eminenca kardinal *dr. Avgust Hlond*, primas bratskega poljskega naroda, na katerega je ponosna vsa salezijanska družina; naš ljubljeni vladika, veteran iz Kristusovih bojev, prevzv. gospod nadškof *dr. Bonaventura Jeglič* in križevski škof prevzvišeni gospod *dr. Dijonizij Njaradi*.

S proslave sv. Janeza Boska na sledеča brzojavka:

Ko slavimo praznik sv. Janeza Boska z gospodom kardinalom dr. Hlondonom na čelu ob stojni udeležbi oblastnikov in dostojanstvenikov, izražamo »papežu našega Očeta« čuvstva globoke hvaležne vdanoosti.

Papež Pij XI. je po svojem tajniku takoj odgovoril z brzojavko sledeče vsebine:

Salezijanskemu predstojniku v Ljubljani.

Sveti oče, ves vesel zaradi praznika sv. Janeza Boska, ki ga pri vas najsvesneje obhajate, blagoslavlja vse tamkajšnje salezijance, njih dobrotlike in prijatelje ter želi vsem božjega varstva.

Kardinal Pacelli.

Ístočasno je bila odposljana vdánostna brzjavka Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru:

Od prvega praznovanja sv. ustanovitelja Sal. družine pod visokim pokroviteljstvom Eminence kardinala Hlonda in bana dr. Marušiča ob bogati udeležbi oblasti in naroda

Vašemu Veličanstvu izraz globoke vdánosti.

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I. se je pismeno zahvalil z naslednjimi besedami:

Beograd, 18. aprila 1934.

Predstojništvu Salezijanske družine v Ljubljani.

Njegovo Veličanstvo kralj je sprejel izraze vdánosti udeležencev na proslavi Salezijanske družine v Ljubljani in mi blagovolil naročiti, naj izrazim zahvalo.

Minister dvora,
Milan Antić l. r.

Don Boskovo slavje v Rimu

Letošnja Velika noč v Rimu — praznik praznikov in v resnici najsijajnejša manifestacija katoliške cerkve. Trojna slovesnost se je ta dan vršila v večnem mestu: praznik Velike noči, ki se po vsem svetu in še posebej v Rimu obhaja z največjim sijajem, zaključek izrednega svetega leta ob 1900 letnici Odrešenja in kanonizacija velikega apostola mladine — sv. Janeza Boska.

Ni čuda, da je ob tej priliki privrelo v srce katolištva nešteto vernih romarjev od vseh strani sveta. Samo tujcev se je pripeljalo čez 150.000, kakor je bilo mogoče ugotoviti s pomočjo raznih uradov; še brez primere več pa je bilo romarjev iz Italije, o katerih sploh ni bila mogoča nobena kontrola.

Tudi mi Slovenci smo se hoteli udeležiti rimskih svečanosti. Skupaj z 18 hrvatskimi romarji se nas je zbrala lepa četa — 176 po številu — in na veliki četrtek zvečer smo se odpeljali

proti večnemu mestu

proti Rimu. Romanje so organizirali ravninski salezijanci z g. inspektorjem dr. Wallandom na čelu. Vodil pa nas je mil. g. kanonik dr. Mihael Opeka, ki je po izrecnem nalogu prevz. g. škofa dr. Gregorija Rožmana zastopal pri kanonizaciji Ljubljansko škofijo; kot predstavnik lavantinske duhovščine pa se je udeležil romanja preč. g. Jazbinšek Franc,

župnik pri Sv. Trojici v Halozah. V svoji sredini smo imeli tudi g. polkovnika dr. Mateja Justina; pri vodstvu pa se je požrtvovalno udejstvoval g. Karol Ham, ki je skrbel obenem za vedro razpoloženje in dobro voljo.

V mraku nas je brzovlak zavozil čez mejo med Rakekom in Postojno; nato pa smo celo noč brzeli mimo Padove in Bolonje preko Apeninskih gorov do Florence. Za nekaj ur smo se ustavili še sredi solnčne Umbrije v čudovitem Asiziju. Tu smo izstopili in si ogledali ljubezni spomine asiškega ubožca sv. Frančiška in njegove duhovne hčerke sv. Klare. Pooldne smo se odpeljali dalje in se še isti večer ustavili na cilju svojih želj, v Rimu.

Drugi dan smo v avtobusih obiskali štiri poglavite rimske bazilike v zADBITEV svetoletnih odpustkov. Že ta ogromna svetišča, kakor so bazilika sv. Pavla, sv. Janeza v Lateranu in Marije Snežne so bile ves dan prenapolnjene od požožnih romarjev. Trume obiskovalcev so se vrstile za trumami in tisoči in tisoči so se hoteli okoristiti z milostmi svetega leta.

Tako smo dočakali najslovesnejši in toli zaželeni trenotek, kanonizacijo našega velikega očeta don Boska, ki se je vršila naslednji dan, na samo Veliko noč.

Komaj se je zdanilo, so začele valoviti proti Vatikanu nepregledne množice. Ogromna bazilika sv. Petra je bila že

Slovesni vhod sv. očeta v baziliko sv. Petra.

tri ure pred papeževim prihodom nabito polna do zadnjega kotička; in dasi je sprejela vase 60.000 vernikov, je morala vendar velika večina ljudi ostati na obširnem trgu sv. Petra, ker zanje v svetišču samem ni bilo več prestora.

Duhovščina s posebnimi legitimacijami za udeležbo pri svečanem papeževem sprevodu se je razvrstila na koru bazilike sv. Petra in v Vatikanskih dvoranah; in celo poldrugo uro je trajal ogromni

sprevod sv. očeta

v katerem je 2000 duhovnikov in škofov spremljalo papeža Pija XI. v prestolno baziliko.

Ta sprevod je bil v resnici nekaj veličastnega. Nepregledna vrsta duhovnikov s prižganimi svečami v rokah se vije ob prepevanju hvalnic po dolgih vatikanskih hodnikih. Spredaj gredo zastopniki redov

s križi in zastavami, za njimi ogromna skupina saleziancev — do tisoč po številu — s člani vrhovnega kapitla, ki spremljajo zastavo novega svetnika, nato kanoniki in dostojaščni rimske cerkve — njih število gre v stotine, blizu sto škofov in nadškofov ter dvajset kardinalov.

Švicarji in častne vojaške čete delajo ogromen špalir od Bronastihi vrat do glavnega portala prestolne bazilike: kajti sèm bo zavil veličastni sprevod in papež se bo dal prenesti v baziliko po sredi trga sv. Petra, kar se doslej sploh ni dogajalo.

Od pol 8. naprej traja sprevod; kar se začuje nekaj minut čez devet gromovito ploskanje in od ust do ust tisočglave množice, ki je domala napolnila ogromni trg sv. Petra, greda glasovi: Papež prihaja! Papež prihaja! Res se prikaže v daljavi bela nosilnica z dragocenima pahljačama ob strani in vsa množica vzvalovi v silnem navdušenju; od vseh strani je slišati donebesne vzklike: Živel sv. oče! Živel papež!

Bela nosilnica se bliža proti vratom v baziliko. Že je na njej videti nalaho vzravnano postavo z blestečo mitro na glavi in dvignjeno desnico: da, to je on, papež Pij XI!

Več ko tristo tisoč ljudi ga je prihitelo pozdravljati od vseh strani, več ko tri sto milijonov podložnikov obsegajo njegova oblast; to je poglavarski najsilnejše veroizpovedi — na Kristusovem prestolu sedi in Sv. Duh plava nad njim; v žaru dvatisočletne zgodovine tega vekovečnega organizma, ki je Cerkev in katere vidna glava je on — glejte, prihaja!

Sv. oče je že čisto blizu. Razločno je videti poteze njegovega obraza, ki razovedajo nedopovedljivo milino; v levici drži velikonočno svečo, desnico pa dviga s čudovito ginjenostjo in blagoslovilja, blagoslovilja... Množica hrumi, vzkliki naraščajo, on pa dviga svojo roko in blagoslovilja! Častiljivi starček, naš skupni oče, pozdravljen! Pozdravljen tudi v imenu nas Slovencev, do katerih gojiš najodkritosrčnejše simpatije.

Zivel! Zivel!

Sv. očeta so odnesli skozi veličastni portal prekrasne bazilike. Častna četa palatinske straže je zaključila njegov sprevod.

Srebrne trobente zapojo na koru sv. Petra; papežev sprevod se pomika skozi vežo veličastnega svetišča.

Za to ogromno slovesnost se je odela

vatikanska bazilika

v največji sijaj. V glavni ladji, v kupoli in apsidi gori lestenec pri lestencu in tisoče in tisoče žarnic v škrlatnih pramenih odseva na dragocenem damastu, s katerim so prekriti orjaški slopi.

V ozadju apside stoji papežev tron, ob straneh pa so razpostavljeni sedeži za kardinale, nadškofe, škofe in opate. Takisto se v apsidi dviga cela vrsta tribun, do ločenih za člane vladarskih hiš — kakih trideset jih bo prisostvovalo veličastni ceremoniji, med njimi italijanski in danski prestolonaslednik, sijamski kraljevski par i. dr. — nadalje za člane diplomatskega zборa ter druge civilne in cerkevne dostojanstvenike.

Glavna in počezna ladja sta razdeljeni v celo vrsto ograjenih prostorov, ki so odločeni številnim povabljenjem in raznim skupinam odposlancev in romarjev. Enega od najlepših prostorov v neposredni bližini papeževega oltarja pod tribuno sikstinskih pevcev smo zavzeli mi, slovenski romarji.

Na obeh straneh papeževega oltarja visita s takozvane lože sv. Veronike na levi in lože sv. Helene na desni dve sliki, predstavljajoči tista dva čudeža, na podlagi katerih se bo izvršila proglašitev novega svetnika. V ozadju apside pa žari v „Berninijevi slavi“ razkošno razsvetljena podoba Sv. Trojice.

Srebrne fanfare so zapele: papeževa nosilnica se pomika v svetišče. Ob vhodu sprejmejo Sv. očeta člani vatikanske duhovščine in kapitla — in v tem trenotku zaori po vsem svetišču navdušen pozdrav; 6000 gojenk in 15.000 gojencev salezijanskih zavodov pa zapoje veličastno himno don Bosku na čast. Pesem mladih grl naravnost buči v ogromnih dimenzijah

Pogled v razsvetljeno cerkev sv. Petra med don Boskovo kanonizacijo.

vatikanske bazilike. Ob koncu hvalnice zakliče vsa ta mladina trikratni „živio“ svojemu očetu — novemu svetniku.

Medtem je papežev sprevod krenil proti Julijevi kapeli, posvečeni Brezmadežnemu spočetju. Njegova Svetost stopi z nosilnico in skupno z vsemi dostojanstveniki poklekne pred Najsvetejše, ki Ga počasti s kratko adoracijo.

Nato se sprevod nadaljuje proti glavnemu oltarju.

Pred papeževim oltarjem Sv. oče znova stopi z nosilnico in poklekne pred faldistorij (prelatski klečalnik). Po končani molitvi se napoti proti tronu. Tu se mu poklonijo kardinali, patrijarhi, nadškofje, škofje in opati ob prepevanju sikstinskega

zbora; kardinali mu poljubijo roko, škofje štolo, opati pa nogo. Nato zavzame papeževu spremstvo svoje prostore.

Obred kanonizacije

se prične. Ceremonijer pripelje pred papežev tron kardinala - prefekta Sv kongregacije, prokuratorja kanonizacije in konzistorialnega advokata na njegovi levici. Poslednji poklekne pred Sv. očeta in v imenu prokuratorja kanonizacije poprosi Njegovo Svetost, naj blagovoli vpisati v katalog svetnikov bl. Janeza Boska.

Namesto Sv. očeta odgovori eden od prisotnih dostojanstvenikov, češ, da Njegova Svetost občuduje čednost blaženega, toda preden izreče odločilno besedo, treba prositi božjega razsvetljenja po priprošnji Marije in nebeških svetnikov.

Papež poklekne pred faldistorij in vsi dostojanstveniki se za njim zgrudijo na tla, pevci pa zapojo litanije vseh svetnikov.

Po končanih litanijsah papež znova sede na prestol. Prejšnja trojica v drugo stopi preden in zagovornik ponovi isto prošnjo; le namesto izraza „*vas silno prosi*“, ki ga je rabil pri prvi prošnji, pravi sedaj „*vas silnejše prosi*“. Sv. oče mu da odgovoriti, češ, da je ves prevzet od veličine dejanja, ki se naj izvrši, in da je zato treba prositi pomoči Sv. Duha. Zategadelj odpojo psalm „Usmili se“, nato pa Sv. oče sam zapoje „*Pridi Stvarnik Sveti Duh!*“ Ko potem odmoli molitev k Sv. Duhu, se znova vsede in prosiveci tretjič pridejo preden. Zopet ga prosijo in zdaj „*zelo silno*“.

Papežev tajnik jim odgovori, da je Sv. oče pripravljen izreči zadnjo besedo, ker je prepričan, da je ta kanonizacija po volji božji. Tedaj vsi vstanejo, le Kristov namestnik s škofovsko kapo na glavi obsedi na Petrovi stolici.

Trenotek je slovesen in globoka ginjenost prevzame tisoče in tisoče navzočih. Njegova Svetost se vzravna in v polnosti svojega svetega učiteljstva izgovarja z jasnim glasom besedilo kanonizacije:

— — — odločimo in okličemo za svetnika bl. Janeza Boska in ga vpišemo v seznam svetnikov in odredimo, naj se njegov spomin vsako leto pobožno praznuje na dan 31. januarja.“

Tega dne je namreč don Bosko umrl za ta svet in se rodil za nebesa. Zato se se imenuje 31. januar njegov „*dies natalis*“ — rojstni dan novega svetnika.

Po teh besedah se vsa cerkev razgiblje v velikanskem navdušenju. 60 ali 80.000

glasov navzočih vernikov se zlige v en sam klic velikanskega navdušenja: Zivel sv. Janez Bosko!

Po tem oklicu zapoje papež zahvalno pesem. Tedaj se v kupoli oglasio trobente, razmaje se veliki zvon Sv. Petra in ob njegovem bučanju se zbudijo zvonovi tristo rimskih cerkva ter z ubranim pritrkovanjem oznanjajo, da imamo novega svetnika.

Istočasno se na zunanjji loži bazilike sv. Petra razkrije pred dvestotisočglavo množico velika slika, ki predstavlja svetega Janeza Boska v nebeški slavi. Na trgu pa spustijo dva goloba, ki naj poneseta v don Boskovo mesto Turin veselo vest o kanonizaciji turinskega apostola.

Papež odpoje še molitev k novemu svetniku in podeli apostolski blagoslov. Tako se zaključi prvi del slovesnosti.

Obred kanonizacije je končan, pričela se je slovesna maša, ki jo daruje sv. oče sam. List in evangelij se odpojeta v latinskem in grškem jeziku v spomin na stare čase krščanstva. Evangeliju sledi

slavnostni nagovor sv. očeta

v izbrani latinščini, ki ga je po radijskih ojačevalcih slišati v vsem svetišču:

Dvojna radost danes navdaja nas in z nami vso vesoljno cerkev. Ena je ta, da obhajamo spomin na zmago, ki jo je Jezus Kristus izvojeval nad smrtnjo in peklenskimi močmi, druga pa ta, da nam je dano k številnim svetim možem in ženam, ki so v letošnjem svetem letu dosegli čast oltarjev, v zvrhani meri veselja prišesti slovesno k svetnikom še Janeza Boska. Janeza Boska, pravimo, ki smo ga pred par leti oklicali za blaženega in ki Nas je v naši mladosti — o blaženi spomini — ne samo z ljubeznivim pogledom in pogovorom vzradostil, ampak tudi s svojimi prečudnimi deli in vzvišenimi krepostmi nase priklenil.

Čeprav je njegovo življenje tako bogato, da ga ni mogoče v par potezah izčrpati, vendar bi vam radi vsaj najglavnje predočili v občudovanje in posnemanje. — Don Bosko je gorel za čast božjo in za zveličanje duš. Kar je spoznal, da je po božji volji, tega se je lotil z vso vnemo, čeprav se je marsikomu zdelo njegovo početje predrzno. Ta nezaupnost ga ni motila, ampak je pogumno porabil pridobitve modernega časa v dosegu svojega namena in vse je dovršil, kar je pričel.

Videl je številno mladino, ki se je potikala po ulicah brez vsakega nadzorstva, ker se starši niso brigali za njo. Z očetovsko ljubeznivostjo jo je privabil k sebi in poučeval v krščanskem nauku ter jo po svetih zakramentih navajal h krepnotnemu življenju.

Gotovo vam je znano, kako velikanskega pomena za vzgojo in izobrazbo mladine so tako imenovani praznični oratoriji, kjer je mladina zavarovana pred slabimi vplivi, ki jo vodijo v pogubo. Te oratorije je ustanovil ne samo v Turinu in okolišnih mestih, ampak povsod, kamorkoli je poslal svoje sinove. Nadalje je don Bosko želel preskrbeti svojim gojencem in njih bodočim družinam poštenega kruha, zato je ustanovil zavode, v katerih naj bi se vsak izučil kakega rokodelstva, do katerega bi imel veselje. Omisil je tudi zavode za srednješolsko izobrazbo, po kateri naj bi gojenci imeli priliko za nadaljnje višje študije in tako naj bi ta mladina bila krščansko vzgojena v ponos svete cerkve in diko svojega naroda.

Omeniti je, da je don Bosko prav zato tako uspešno vzgajal svojo mladino, ker je to vzgojo oprl na pravih krščanskih načelih. Tako vzgojo sveta cerkev toplo priporoča in Mi smo jo ob vsaki priliki vedno priporočali. Ta vzgoja je vsa oprta na evangelskih naukah in na živih zgledih Jezusa Kristusa. Ta vzgoja gojence tako prepoji s krščanskim življenjem in s kropicami navuda, da ga je zemska domovina vesela in nebeška ga z neminljivim vensem ovenča. Ta vzgoja vadi telesne moći, ne zanemarja pa duha, ki ga krepi in jači, obenem pa kroti slaba nagnjenja in k dobremu navaja.

Ta vzgoja izobražuje in je potrebna za častno in urejeno življenje, a kar je glavno pri njej, ne zanemarja božjega nauka o Bogu Stvarniku in plačniku, privzgoji pa čut za izpolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi.

Don Boskova živahna podjetnost se ni ustavila samo pri tem. Njega je gnala božja ljubezen do duš, zato je ustanovil dvojno družbo: salezijancev in Hčerá Marije Pomočnice ter te svoje sinove in hčere razposlal po vsem svetu. Ta družba se čudovito naglo razširja ter širi evangelske resnice in krščansko kulturo.

Pri vseh teh podjetjih in ustanovah don Bosko kljub vsej človeški slabosti in celo posmehu ni izgubil poguma; zanašal se je na božjo pomoč in je šel naprej z vedrim

čelom po svoji začrtani poti. Včasi se je zdelo, da se bodo njegova prizadevanja razbila ob prenoge nepremagljive težave, tedaj je veselo povzdignil oči proti nebu in takole dejal: „Bog tako hoče in zato je treba delo izvršiti; taka je volja božja, zato je njegova skrb, da nam pošlje potrebnih pomočkov.“ Tako je vsako stvar proti vsemu pričakovanju srečno izpeljal; tisti pa, ki so se mu prej posmehovali, so ga zdaj občudovali.

Predragi bratje, tega junaka smo vam usaj v glavnih potezah predočili, da mu čast izkažete in ga posnemate! Tako upamo, da bomo z njegovo priprošnjo srečno premagali smrt in peklenske moči, kakor jih je premagal Jezus Kristus, ter da se osvobodimo sužnosti greha in da bomo deležni večne slave, prepevaje enodušno velikonočno himno:

Bodi, Jezus, dušam našim neminljivo velikonočno veselje! Nas, ki smo prerojeni, reši od krute smrti greha! Amén.

Po slovesnem nagovoru se je nadaljevala

božja služba

Pred darovanjem so se uvrstili v sprevod predstavniki Sal. družbe in v spremstvu treh kardinalov po starodavnem obredu poklonili sv. očetu v zahvalo za kanonizacijo razne simbolične darove: sveče, kruha in vina in tri kletke z grlicami, golobi in manjšimi ptički.

Kmalu nato je nastopil najslavesnejši trenotek: povzdigovanje. Častna straža je potegnila meče, s kupole so se oglasile čudovite Silverijeve melodije in tisoče glav se je sklonilo v prostornem hramu božjem. Le papež se je vzravnal, dvignil sv. hostijo in kelih ter ju pokazal na vse strani.

Vso sveto daritev je spremil mogočen zbor združenih pevcev iz štirih poglavitnih rimskih bazilik in benediktincev od Sv. Anzelma. Zbor je bil razdeljen v dve menjajoči se skupini in je izvajal veličastno mašo slavnega Perosijsa, ki jo je še vedno mladostni mojster zložil na izrecno željo sv. očeta novemu svetniku v čast in ki predstavlja po svoji izvirni zasnovi pomembno novost v razvoju vse cerkvene glasbe sploh. Dirigiral jo je sivo-lasi skladatelj sam.

Po končani sv. maši so papeža v slovesnem sprevodu odnesli v Vatikan.

Blagoslov sv. očeta.

Medtem se je izpraznilo ogromno svečišče, nepregledna množica ljudstva se je strnila na trgu sv. Petra in v obližju. Točno ob pol dveh se je prikazal Sv. oče na zunanjji loži vatikanske bazilike. Pozdravilo ga je navdušeno vzklikanje v več ko dvajsetih jezikih, celo morje belih robčkov in dvignjenih rok. Ta prizor je bil v resnici nekaj veličastnega.

Na dano znamenje je vojaštvo prezentiralo orožje, Švicarji so pokleknili in velikanske množice potihnile. Šumenje vodometov je potihnilo že prej — nič ni smelo motiti skrivnostne tišine v tem svečanem trenotku. — Pij XI. pa počasi izgoverja besedilo blagoslova, s katerim kliče milost vsemogočnega Boga in varstvo sv. apostolov Petra in Pavla, ter naredi trikratno znamenje sv. križa nad vsemi svojimi sinovi, ki jih s telesnimi očmi gleda pred sabo v srcu katolištva, in nad vsemi onimi po širnem svetu, ki jih vidi z ljubečim duhovnim pogledom: vse, vse blagoslavlja v imenu troedinega Boga.

Po blagoslovu kardinali oznanijo polnji odpustek, godba Palatinske straže zaigra papeško himno in Kristusov namestnik še enkrat z ginjenim pogledom objame neskončne trume; tristotisočglava množica pa znova zahrumi in v silnem

navdušenju narodi vsega sveta zadnjikrat pozdravijo svojega skupnega očeta.

Zaključek svečanosti.

Drugi dan dopoldne so se v vatikanski baziliki sv. Petra zazidala svetoletna vrata, ki ostanejo zazidana do prihodnjega svetoletnega jubileja l. 1950. Sv. oče sam je v spremstvu številnih dostojanstvenikov vsadil v malto prve tri opeke. Istočasno so posamezni kardinali zaprli sveta vrata v ostalih treh poglavitnih bazilikah.

Vso slovesnost je zaključila veličastna razsvetljava vatikanske bazilike. Slovenci smo se pravkar vrnili od posebne avdijence pri sv. očetu in pri Bronastih vratih stopili na trg sv. Petra, ko je pred nami vsa bazilika takorekoč zagorela v morju migotačih plamenov. Bazilike ne razsvetljujejo z žarnicami, ampak zažgejo v posebnih ponvicah neko zmes petroleja in smole, ki izgoreva v živem rdečkastem plamenu ter pretvarja vse pročelje in kupolo v skrivnostno veličino.

Na veliki torek dopoldne je Sv. oče sprejel salezijance, Hčere Marije Pomočnice, njih gojence in gojenke ter številno sotrudstvo kar v baziliki sv. Petra — menda prvič v zgodovini. — Isti dan popoldne pa smo se slovenski romarji vsi veseli cdpeljali v svojo domovino.

Množica na trgu sv. Petra pričakuje sv. očeta.

Slovenci pri sv. očetu

Na velikonočni ponedeljek zvečer smo bili Slovenci deležni prav posebne sreče: izrednega sprejema pri Njegovi Svetosti papežu Piju XI. Sv. oče nam je hotel pokazati posebno naklonjenost. Dasi je bil častitljivi starček ves utrujen od slovesnosti in neštetnih avdijenc, je vendar naši prošnji za sprejem takoj ugodil, češ, da sprejme Slovence ob vsakem času, tudi ponoči. Odredil je za avdijenco takozvano konzistorialno dvorano, v kateri se sprejemajo samo diplomati.

Avdijenca nam je bila dočlena pol sedmih zvečer. V lepih vatikanskih dvoranah se nas je zbralok okoli 220 Jugoslovanov; večino med temi smo seveda tvorili mi, slovenski romarji, ki smo pohiteli v Rim k zaključku svetega leta in slavju don Boskove kanonizacije. Pridružilo se nam je večje število Slovencev in Hrvatov, ki prebivajo v Rimu. Med njimi moramo omeniti predvsem p. Prešerna, definitorja Družbe Jezusove, msgr.-ja Madjerca, rektorja jugoslovanskega Zavoda sv. Hieronima in več uglednih hrvatskih minoriton in dominikancev.

Nestrpno smo pričakovali trenotka, ko zagledamo prvič v življenu častitljivega očeta vseh vernih narodov; vsem so utripala srca v pričakovanju velikega dogodka, ko nam bo dano zreti Kristusovega namestnika.

Prihaja! Vsi smo padli na kolena in sprejeli Sv. očeta, kakor bi sprejeli Kristusa samega.

Avdijenca sama je bila nadvse prisrčna. Sv. oče je obšel čisto po domače in očetovsko vse romarje po vrsti in dal vsakemu poljubiti papeški prstan s svetinjam, kar se v zadnjem času dogaja zelo poredko; tega in onega je celo kratko nagovoril. Medtem so mu salezijanski bogoslovci ubrano zapeli dvoje naših narodnih cerkvenih pesmi.

Nato nas je Sv. oče nagovoril silno ljubeznivo in vidno vzradoščen radi našega navdušenega in prisrčnega vzklikanja, s katerim smo spremljali njegov prihod. Govoril je gladko in s krepkim povdarkom; sploh je ves njegov nastop razodeval mladostno čilost in še oddaleč

Sv. oče Pij XI.

se ni poznalo častitljivemu starčku, da je že izpolnil 77. leto. Le neka utrujenost se je brala v njegovih potezah. Nagovoril pa nas je s temi - le očetovskimi besedami: „Dragi in ljubljeni sinovi in hčere! Vi ne veste, kako nas veseli, da vas imamo pri sebi v tej hiši, ki je hiša skupnega očeta vseh vernih. Veseli smo, da ste prišli k nam prav za tako posebno lepe slovesnosti, kakor je slovesnost Velike noči, ki je v Rimu od nekdaj vsa veličastna, pa tudi slovesnost svetniškega proglašenja in zaključka svetega leta. Vseh teh slavnosti ste se že zeleli udeležiti in ste hoteli ne samo prisostvovati jim, marveč se tudi s pravo pobožnostjo ž njimi okoristiti. Saj ste povsod, kjer ste nastopali, dajali lep zgled verske vneme in zlasti tudi ljubezni do skup-

nêga očeta, do namestnika Kristusovega na zemlji. Mi to vašo ljubezen in zvestobo cenimo tembolj, ker vemo, da ste se z žrtvami odpravili na romanje; zakaj prišli ste od daleč in tudi vašim deželam — kakor vsemu svetu — stiske časa niso prizanesle. Zato smo vas še posebno veseli in se vam moramo za požrtvovalnost naravnost zahvaliti.

Nič pa ne de, če je bilo radi romanja kaj trpeti, saj to spada k pokori in le s pokoro dobimo odpustek svetega leta, t. j. odpuščenje kazni za greh, odpuščenje, ki se je pričelo takrat, ko je Odrešenik prelil svojo kri za rešenje sveta. V 1900 letni spomin tega odrešenja je bilo postavljeni to sveto leto in vi ste prišli, da bi utrgali od njegovih sadov.

Prišli pa ste tudi zato, da se istočasno udeležite velike slovesnosti don Boskove kanonizacije, ki ga njegovi sinovi tudi v vašem kraju tako častno zastopajo, kakor smo se prepričali ob tem naglem pregledu.

Don Bosko kaj lepo spada v to sveto leto odrešenja. Saj je Zveličarju tako zelo podoben! Zveličar je prišel na svet, da bi vse odrešil, da bi vsi imeli večno življenje in ga imeli v izobilju; don Bosku pa ni bilo drugo na mari, kakor da rešuje duše: „Daj mi duše, drugo vzemi!“ Prav zato, ker je bil Zveličarju tako podoben v življenju, prav zato je bil z njim po veličan isti dan, ko je Zveličar slavil zmago nad smrtno in satanom.

On nam je tudi pokazal, kako treba porabiti sadove odpuščenja in odrešenja, ki se morejo kazati predvsem v svetem, krščanskem življenju. Vi, preljubi sinovi

in hčere, to vzvišeno življenje v svojih dušah že gojite; saj ste dobrí otroci sv. Cerkve, dobrí kristjani — kako pa bili sicer prišli k očetu, če ne bi bili dobrí otroci! Že sama vaša navzočnost le-tu nam je priča, da ste vneti verniki. Zato pa vam ni treba drugega, nego da sklenete, taki ostati. Nadaljujte s svojim krščanskim lepim življenjem! Nadaljujte!

Blagoslavljamo vas in vse, kar je vašega, vaše družine, starše, otroke, bolnike, starčke. Blagoslavljamo pa tudi vaše duhovnike, ki vam posredujejo odrešenje in razvijajo v vas krščansko življenje. Blagoslavljamo vse redovne osebe, ki duhovnikom pri tem pomagajo; pa tudi vse svetne ljudi, ki z duhovniki po Katoliški akciji delujejo za isti namen. Velik naš blagoslov večaj zlasti vašim škofovom, našim preljubim sinovom in pastirjem vaših duš; zakaj vem, koliko dobrega oni za vas store, za vašo nadnaravno življenje; vemo pa takisto, da, če so blagoslovljeni očetje, bodo blagoslovljene tudi družine. Zato vaše škofe s prav posebno velikim blagoslovom blagoslavljamo. In tako naj pride tedaj nad vse blagoslov vsemogočnega Boga Očeta in Sina in Svetega Duha!“

Nato nam je Sv. oče podelil svoj velikopastirski blagoslov, ki smo ga ginjeni sprejeli.

Ti trenotki so bili za nas višek vseh rimskih slovesnosti. S solzami v očeh smo zapuščali vatikanske dvorane, vsi prevzeti od nove ljubezni in zvestobe do Kristusovega namestnika na zemlji in našega skupnega očeta.

Slovenski romarji pred cerkvijo sv. Petra.

Nagovor sv. očeta na salezijance in sotrudnike

Ne več v veličastnih svetih obredih, predragi sinovi, ampak v vašem prekipenjajočem veselju in sinovski ljubezni vas spet vidimo v tem krasnem svetišču. Kako vidite, smo vam določili za sprejem najveličastnejšo dvorano na svetu (cerkev sv. Petra). Nismo smatrali tega za nepričimerno, ko pa vemo, da bo to v večjo čast vašega in našega velikega svetnika, svetega Janeza Boska. Nismo smatrali za neprimerno, saj sprejemamo tako mogočno, tako izbrano, tako veličastno vrsto sinov, ki so prišli z vseh strani sveta, celo iz najbolj oddaljenih krajev. To nam je še v posebno veselje in zadoščenje, ker prav danes čutimo, kakor še nikoli v taki meri, vesoljno očetovstvo, katero nam je Previdnost poverila. Pa vi niste samo od vseh strani sveta, vi spadate tudi k vsem stopnjam, iz katerih sestoji velika družina svetega Janeza Boska, ki se bo paše nadalje imenoval don Bosko. In prav je tako, saj je to ime kot bojno geslo v vojski, v tej blagodejnici vojski, ki je ena izmed tistih vojsk, katere božja previdnost nakloni ubogemu človeštvu kakor nekako v nadomestilo za one strašne krvave vojske, ki nikakor niso blagodejne, ampak povzročajo vsesplošno gorje. V tej veliki družini so tudi velike stopnje v hierarhiji: duhovniki, škofje in kardinali. Tudi to je lepa celota. — Pa kaj naj vam še rečemo k temu, kar že sama vaša navzočnost glasno izpoveduje?

Ta vaša navzočnost je tako zgovorna tudi v tej otipljivi tišini, da kar čutimo, kako hrepenite po očetovski besedi, ki naj bi jo mi spregovorili. Pa kaj naj rečemo, ko se spet nahajamo v tem prekrasnem hramu božjem, kjer še odmeva od slavospevov vašemu velikemu očetu, kaj naj rečemo še k vsemu temu, kar vas je včeraj tako silno prevzelo? A vendar, morali bi si očitati, da smo zamudili tako lepo priliko, povedati vam nekaj v vašo duhovno dobro. Le to vam povemo, kar vam sv. Janez sam tako zgovorno z vso svojo osebnostjo, ki je v duhu pred vami, dopoveduje. Prav po previdnosti odredbi je padla ta kanonizacija vašega in našega don Boska prav na konec svetega leta odrešenja in nedvomno je naš in vaš svetnik prav s tem mnogo pridobil. Predvsem vidimo, da se je božji Odrešenik, ta božji poveljnik, ki je začetnik vse svetosti, vsakega apostolata, vsakega

blagoslova, na dan zmage, na veliko noč srečal s svojim zvestim služabnikom, s svojim neustrašenim vojakom v sveti vojski. Od božjega Odrešenika imamo vse, kar je dobrega, kar je svetega in blagodejnega na tem svetu, čeprav sicer tako poganskem, vse, kar je še pristnega v tej civilizaciji, ki je v jedru, krščanska civilizacija, saj je potekla iz Srca božjega Odrešenika in je zasluzena z njegovo presvetoto krvjo.

Don Bosko je prišel izkazovat čast svojemu poveljniku, svojemu Gospodu, svojemu voditelju, božjemu Odrešeniku in ta je sklenil priti, da prav ob koncu svetega leta odrešenja sam osebno ovenča svojega svetega služabnika in da tako pokaže, kako drži oblubo, katero je dal vsem, ki mu ostanejo zvesti. Prekrasno je to srečanje z božjim Odrešenikom, ki prihaja v sprevodu svetnikov, ki so prav to leto dosegli čast oltarjev! Najlepše mesto med njimi zavzema pač don Bosko. Ta vrsta svetnikov z don Boskom vred je Odrešeniku v največji ponos, saj je dokaz plodonosnega njegovega odrešenja, ki je začetnik vse svetosti. — To sveto leto se razlikuje od vseh drugih po slavju vašega dragega očeta. In kako je prav vam primeren ta sad svetega leta, naj ga imenujemo salezijansko leto (odobravanje in vzkliki). Primeren je vam in tudi drugim sad svetega leta — sveti odpustki, ki so neprecenljive vrednosti.“

Tu sveti oče zopet povdinja važnost in vrednost odpustkov, ki so sad odrešenja, in da jih vsi potrebujemo. Sveti oče nato poda nekaj misli v spomin na don Boska in takole nadaljuje:

„Trojno povdarnimo, v čemer se je don Bosko posebno odlikoval:

Predvsem je gojil močno ljubezen do Jezusa Kristusa. Ta ljubezen se je udejstvovala v neomejeni in prisrčni ljubezni do bližnjega, ki ga je silila k neumornemu delovanju za zveličanje duš. Odtod njegovo geslo: „Daj mi duše, drugo vzemil!“

Drugi nauk, ki nam ga daje don Bosko, je sinovska ljubezen do Marije, božje matere in naše, saj je pa to leto odrešenja tudi obletnica njenega vesoljnega materinstva. (V letu odrešenja je po Odrešenikovi volji postala naša mati).

Don Bosku je bila Marija vedno na misli, nikdar ni zamudil trenotka da bi je

ne prosil pomoči pri svojem delu. Prav po tem očetovem zgledu se morajo salezijanci vedno vnemati v ljubezni in pobožnosti do Marije Pomočnice kristjanov.

Tretji nauk, ki ga daje don Bosko s svojim zgledom pa je *sinovska vdanost do svete cerkve, do svete stolice, do namestnika Kristusovega*.“

Tu vsi zbrani gromovito zaploskajo papežu in začujejo se navdušeni klaci: „*Živel don Boskov papež!*“

Papež ujame te besede, jih povdari in

potrdi: „Da prav imate, da nas imenujetе don Boskovega papeža, pa nam to ni samo čast, to pomeni tudi, da moramo mi in vi biti zares vredni nositi to ime.“

Nato je sveti oče podelil blagoslov navzočim in vsem njih domačim in dragim, „blagoslov,“ je dejal, „ki pa naj ne bo samo za čas vašega bivanja v svetem mestu, ampak naj vas spremlja skozi vse vaše življenje in v vašem svetem apostolatu.“

Don Boskove slavnosti v Turinu

Za Rimom je proslavil svojega velikega apostola Turin: mesto, v katerem je deloval in živel don Bosko.

Pred nedeljo 8. aprila so se s tridnevno pripravili na veliki praznik. Govorili so trije kardinali, med temi tudi kardinal Hlond.

V nedeljo 8. aprila so se iz turinskih postaj ves dan valile ogromne množice, ki so jih pripeljali redni in posebni vlaki. Avtobusi pa so neprestano prihajali in odhajali ter dovažali stotine in stotine ljudi od blizu in daleč. Ta dan je bilo vreme

kaj neprijazno. Nebo se je pokrilo s temnimi oblaki in grozilo, da se zdaj in zdaj vlijije ploha. Zares je začelo najprej pršati, pa upali so vsi, da se bo sprevedrilo, toda nebo se je čimdalje bolj oblačilo. Že od zgodnjega jutra je od množic vse mroglelo okoli bazilike Marije Pomočnice. V baziliki sami so se opravljale sv. maše in verno ljudstvo, ki je priromalo k don Bosku, je neprestano pristopalo k svetemu obhajilu.

Notranjost bazilike je bila vsa žareča od neštetih luči in lučic. Veliko podobo Marije Pomočnice je prekrila podoba don Boska svetnika, kakor da je Marija Pomočnica tisti dan stopila s svojega prestola, da ga prepusti svojemu ljubljenemu apostolu.

Z največjo svečanostjo je turinski kardinal Fossati opravil sveto daritev. Zvočniki so prenašali na trg pred cerkev petje in govore, ki so se vršili v baziliki, in katerim ogromne množice niso mogle v baziliki prisostvovati. Prisluškovale so so le zunaj, radio pa je posredoval.

Popoldne bi se morala vršiti procesija, kakor jih Turin vidi le enkrat na leto, na praznik Marije Pomočnice. Dež je nemorno padal in že se je zdelo, da ne bo mogoče razvrstiti procesije. Kakor težki oblaki nad zemljo je ležala skrb na duši, ali bo toliko ponehalo, da poneso don Boska po turinskih ulicah, kjer je nekoč sam hodil in zbiral svoje male, kjer je nekoč s sklonjeno glavo in ponižan prosi pomoči za svoje revne in zapuščene.

Ob treh popoldne pa zadoni iz zvočnikov: Procesija pojde kljub dežju ven! Val navdušenja je preletel po množici in zadonelo je po trgu in okolici od ploskanja, ki je naznanjalo veselo odravanje, da se je iskrena želja premno-

Don Boskova urna pred cerkvijo Marije Pomočnice v Turinu.

gim, da, vsem izpolnila. Kljub neprestanemu dežju so množice že par ur tvorile gost špalir ob cestah, koder naj bi se pomikal sprevod, in so vztrajale na dežju. Tudi plohe jih niso mogle pregnati.

Materje so držale svoje male na rokah in spraševale v skrbi, kaj da don Bosko še ne prihaja? — Ko je prišel, je navdušenje med množico prekipevalo od koraka do koraka in je sel val navdušenja za don Bosko od skupine do skupine, kakor kadar dozorelo žito valovi na polju: od ene vrste prehaja na drugo. — „Pošlji mu poljub in prosi ga, da te blagoslov...“ so nagovarjale matere svoje otročice.

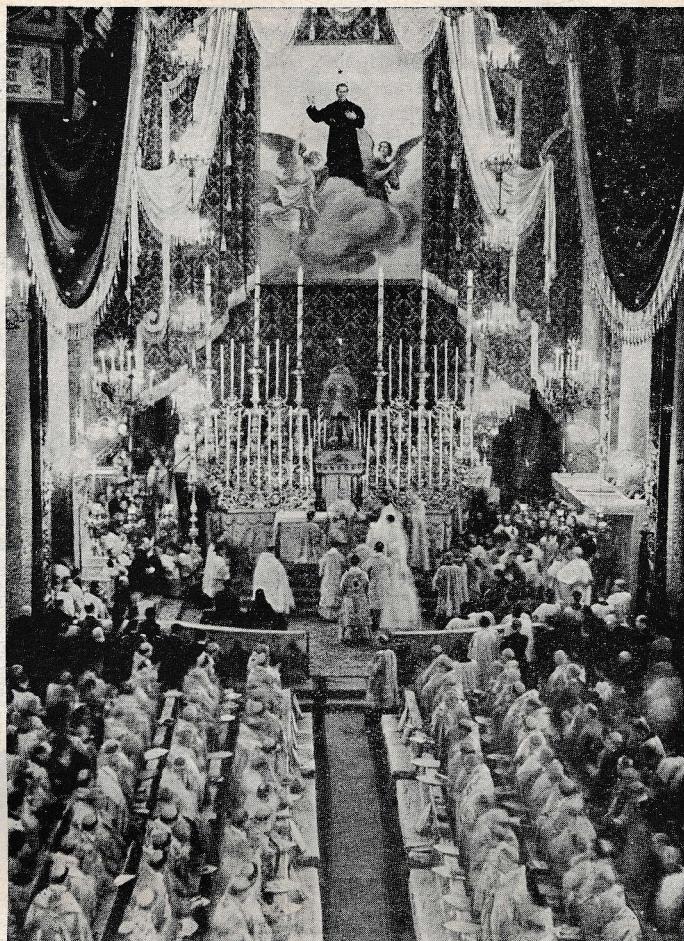
„Don Bosko, naš zaželeni svetnik se vrača med nas!“

„Don Bosko, don Bosko“, se je čulo mogočno enoglasno petje mladine, ki je prihajala v dolgih vrstah.

Kardinali in škopje so se peljali v avtomobilih, ki jih je turinska tvorница Fiat „dala don Bosku na razpolago“.

Procesije nič ni zadržalo, pomikala se je, čeprav se je zdaj in zdaj ulilo spod neba kakor iz škafa. Zgodilo se je prav, kakor pravi sv. pismo: „Mnoge vode niso mogle pogasiti ljubezni.“ In zares prav tu se je pokazalo, kako priljubljen je don Bosko: tudi deževje ni odvrnilo ljudi. Izkazati so hoteli čast svojemu novemu svetniku, apostolu Turina.

Misli in življenje vsega Turina je bilo osredotočeno okrog nekdaj zapuščenega predmestja Valdoko, kjer se je bil nastanil don Bosko in kjer je zibelka salezijanske družbe. Nekoč se je Turin posmihal don Bosku, ko je korakal s svojo mladino skozi mesto in prepeval z njim Marijine pesmi. — Danes tudi gre mladina v sprevodu, tudi danes prepeva po mestu Marijine pesmi in don Bosko gre

Don Bosko v zarji slave v baziliki Marije Pomocnice v Turinu

z njo v slovesnem sprevodu. Turin pa se pobožno zgrinja krog don Boska.

Najlepše v procesiji, kar je vsakega ganilo, je bila množica mladine, od najnežnejših let tja do krepkih mlašenici akademikov. Sli so v procesiji mali otročički, oblečeni v belo, kakor da so angelčki prišli iz nebes proslavljaljat don Boska zaščitnika in branilca nedolžne mladine. Zbrani in s sklenjenimi ročicami so tudi ti otročički prepevali svojemu velikemu očetu don Bosku.

Ko se v sprevodu prikažejo v dolgi vrsti vseučiliščniki in vseučiliščnice, jih občinstvo burno pozdravi. Celo škopje, zbrani pred cerkvijo Marije Tolažnice, kamor je nekdaj don Bosko vodil dečke k molitvi in k sv. maši, pozdravijo s ploskanjem nadebudno vseučiliščno mla-

dino, ki si šteje v čast, da ji je zavetnik veliki apostol mladine don Bosko.

Za vseučiliščniki zazreš nepregledne vrste Hčera Marije Pomočnice. V črni obleki so, z belim naprsnikom, da se zdi kakor da so lastavice priletele spomladsi spet v domači kraj. Tudi te skromne služabnice Gospodove in hčere velike Matere z veseljem na obrazu hočejo proslaviti svojega velikega očeta.

Mogočna je bila tudi vrsta katoliških mož s turinskega predmestja San Paolo, kjer je še pred desetimi leti nemoteno vladal prevratni socijalizem in begal delavsko ljudstvo. Zdaj se je to predmestje, odkar so prišli tja don Boskovi sinovi, popolnoma spremenilo.

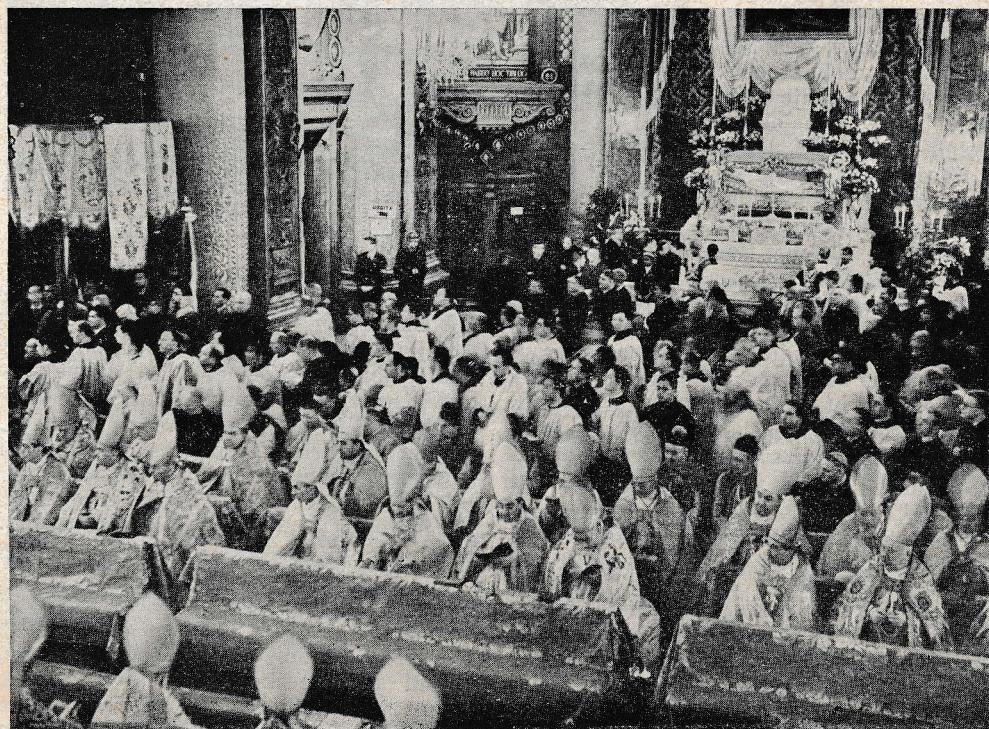
Zanimiva je vrsta mladeničev, ki ima vsak preko prsi širok trak. Ti trakovi so vsakovrstnih barv, na trakovih pa so imena mest vsega sveta, kjer delujejo salezijanci. Koliko jih je!

Središče procesije je urna s svetimi ostanki. Pred njo koraka močan kordon vojaštva, takoj za njimi pa v avtomobilih kardinali in višji predstojniki salezijancev. Ob urni gredo don Boskovi sorodniki iz

rodbine Okjena (po materi) in iz rodbine Bosko ter one srečne osebe, na katerih so se zgodili čudeži, ki so pripomogli k temu, da je bil don Bosko oklican za svetnika. Povsod, koder se je pomikala urna s telesnimi ostanki don Boska, so se čuli živio klici velikemu svetniku. Iz špalirja in z balkonov in iz oken je deževalo cvetja na urno skoro samih nageljnov, da je vso prekrivalo. Nedopovedljivo navdušenje je zajelo vse mase, da se niso mogle pomiriti od navdušenja za don Boska, ki je spet prišel na ulice turinskega mesta, katere je tolkokrat v življenju poln skrbi prehodil. Nekdaj ga niso tako sprejemali, ko je prosil za svoje sirote kruha in obleke — zdaj so se časi spremenili.

Po vsem mestu so zvonili zvonovi in naznanjali veliko radost meščanom, da spet prihaja med nje njih svetnik.

Množice pa so z vzklikami prevpile zvonove, ali bolje zvonjenje in klici ogromne množice so se zlili kakor v en sam velik slavospev velikemu don Bosku. Tako je don Boskovo mesto izkazalo čast svojemu velikemu meščanu.

120 škofov se klanja don Bosku v Turinu.

Belooblečeni otroci v don Boskovi procesiji v Turinu.

Golob pismoša naznanja don Boskovo kanonizacijo Turinu.

Naznanilo vrhovnega predstojnika salezijancev o don Boskovi kanonizaciji je prinesel naslednji dan golob, ki so ga izpustili iz Vatikanskega mesta. Golob je letel kljub slabemu vremenu in obilnemu dežju, ki je padal tiste dni. Naznaniilo se je takole glasilo:

*Vatikansko mesto
1. aprila 1934. ob 11,30*

Ravnatelju salez. oratorija v Turinu.

Aleluja! Kristusov namestnik je pravkar oklical don Boska za svetnika! Naj blagoslovi Turin, Italijo in ves svet!

Peter Rikaldone.

Omenili smo neugodne pogoje za potovanje. Golobček je priletel z zamazanimi krempeljčki, kar je dokaz, da je moral med potjo vedriti. Nevihta ga je moralna nekje ujeti, kjer ni našel strehe. — Ta golob je eden izmed najboljših pismošev. Lani je preletel od jutra do večera od Neaplja do Turina. Letos pa

ga je ujela nevihta in noč zagrnila, zato je moral nekje prenočiti, ker golobje ponoči ne lete. Privoščil si je nekaj ur počitka, zjutraj pa je nadaljeval svoj let. Škoda, da nam ne more povedati, kako je potoval ...

**Slovesen spomin don Bosku
na Kapitolu v Rimu.**

Prvič v zgodovini so se najvišje oblasti zbrale na Kapitolu v dvorani Julija Cesarja. V dvorani je gledal Julij Cesar začuden nizdol, kakor bi spraševal: „Kaj se vendar tako nenavadnega godi?“

Godi se nekaj, česar še ni bilo v zgodovini: najvišje oblasti so se zbrale v tej dvorani, da proslave velikega sina domovine, ki je in še bo mnogim ponavljaj Učenikove besede. Gospod se je poslužil, Cezar, tvojega imena: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega.“

Zastopnik italijanske vlade pri Vatikanu je imel dolg nagovor, kjer je slavil don Boska kot velikega vzgojitelja pa tudi kot posredovalca za spravo med italijansko vlado in Vatikanom.

Ljubljana časti don Boska svetnika

Slovesna tridnevница.

Po veličastnih don Boskovi slavnostih v Rimu in Turinu, kjer so se stotisoči klanjali imenu velikega vzgojitelja - svetnika in apostola mladine, tudi bela Ljubljana ni zaostala, da dostoожно počasti novega svetnika sv. Janeza Boska. Že med slovesno tridnevnicico kot pripravo na ta veliki dan se je svetišče Marije Pom. na Rakovniku odelo v najslotešnejšo obliko. Vsa cerkev je bila preprežena z venci pomladnega zelenja; še posebno pa je bil okrašen novi oltar sv. Janeza Boska. Okrog oltarja je žarel venec električnih luči in osvetljeval ljubeznivo sliko velikega svetnika, obdanega od svojih ljubljenih dečkov. Okrog tega oltarja so se

vse dni tridnevnice zbirali don Boskovi častivci. Ob osmih zvečer je bila cerkev že polna pobožnih vernikov, ki so z zanimanjem in občudovanjem sledili pridigarju dr. Blatniku, ki je razgrinjal pred strmečimi očmi svojih poslušavcev živiljenjsko pot, božje vodstvo, boje in zmagе novega svetnika. V vedno svetlejši luči se je blestela pred nami podoba velikega svetnika in očeta don Boska. S svetim spoštovanjem smo poslušali besede o njegovem ogromnem boju z gremom, o njegovem močnem prizadevanju, da posveti sebe ter privede na isto pot svetosti še množice mladine in krščanskega ljustva. Pred našimi očmi je vstalo vse ogromno don Boskovo delo in njega velikanski razmah in porast po vsem svetu.

Zares le božja vsemogočnost je mogla izvršiti po skromnem pastirčku iz Beki tako velika dela!

Po govoru so sledile pete litanije Matere božje in slovesen blagoslov z ljudskim petjem. In še dolgo po končanih pobožnostih je verno ljudstvo klečalo pred don Boskovim oltarjem, ter se priporočalo njegovemu varstvu in priprošnji.

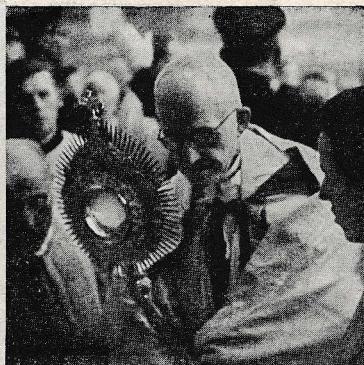
Prihod kardinala Hlonda.

V soboto na predpraznik je prispel v Ljubljano don Boskov sin Nj. Em. kardinal dr. Avgust Hlond, primas Poljske, da s svojo navzočnostjo povzdigne slavje svojega ljubljenega očeta don Boska. Visokega cerkvenega dostojanstvenika so na kolodvoru sprejeli in pozdravili zastopniki cerkvenih, vojaških in civilnih oblasti, zastopniki raznih organizacij in zavodov, na kar se je gospod kardinal odpeljal v škofijski dvorec.

Zvečer ob šestih pa je gospod kardinal prispel z relikvijami sv. Janeza Boska, ki jih je prinesel iz Turina, na na Rakovnik, kjer so ga slovesno sprejeli in pozdravili predstojniki zavoda, gojenci z godbo ter številni priatelji in

Nj. Eminenca kardinal dr. Avgust Hlond nadškof in primas poljski.

Levo: Sprejem Nj. Em. kardinala dr. Avgusta Hlonda na postaji.

Desno: Prevzv. g. nadškof dr. A. B. Jeglič daje po procesiji blagoslov množicam pred cerkvijo.

sal. sotrudniki iz okolice. Za pozdravom je sledil slovesen blagoslov v kardinalovi navzočnosti.

Po večerji pa se je gospod kardinal odpeljal v Union na slavnostno akademijo na čast don Bosku.

Zivahna akademija je v sliki in besedi pokazala delo in duha don Boskovega od prvih početkov do danes. Veličino in pomen don Boska v vzgoji pa je pokazal zlasti klasičen govor g. dr. Adlešiča.

Melodramatične prizore so lepo in prečizno izvajali domači gojenci in bogoslovci s spremljavo orkestra.

Na praznik.

V zgodnje sončno jutro je odmevalo v nedeljo slovesno pritrkovanje zvonov in oznanjevalo, da se je praznik že pričel. Ob šestih je v polnem svetišču daroval sv. mašo križeveci škof dr. Njaradi po grško-katoliškem obredu, ki ga je ljudstvo spremljalo z ganljivo pobožnostjo.

Po tej sv. maši je bila pridiga in sveta maša s skupnim sv. obhajilom za moško mladino. Za to priliko so morali drugi verniki svetišče zapustiti, da so dobili prostor fantje iz Mladinskega doma, oratorijanci z Rakovnika, domači notranji gojenci in še mnogo mladencov z dežele in bivših gojencih. Tako je napolnila moška mladina cerkev do zadnjega kotička.

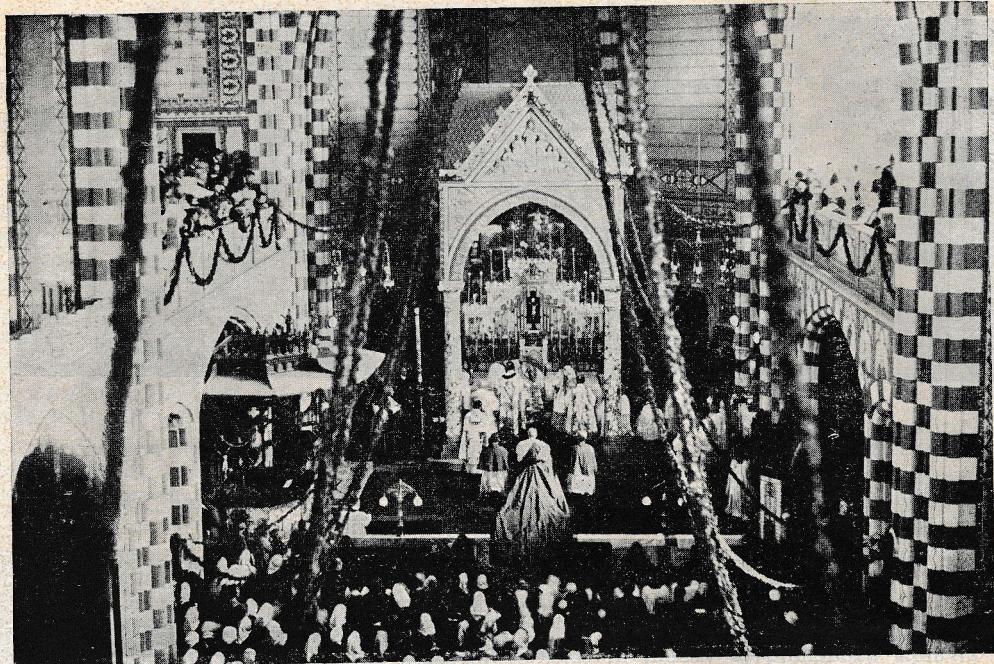
Zbrani mladini je pridigal mil. gospod prošt dr. Ign. Nadrah in z vzenesimi besedami slavil sv. don Boska in ga stavljal mladini v zgled v njegovih mladih letih. Očrtal je svetnikovo veliko ljubezen do mladine ter pozval navzoče, naj se oklejeno duhovnikov z vso ljubeznijo, ker

so edino ti pravi prijatelji mladine. Za borbe na življenski poti pa naj se mladina krepi v pogostnem sv. obhajilu, ki ga je vpeljal in tako vneto priporočal don Bosko, ki je dobro poznal nevarnosti in potrebe mladine v letih razvoja. Po ognjevitri pridigi mil. g. prošta je maševal za zbrano mladino Nj. E. kardinal Hlond. Vsa mladina pa je spremljala sv. mašo s prelepim ljudskim petjem. Naganljivejši in don Boska svetnika najbolj vreden prizor pa se je nudil med svetim obhajilom, ko je celokupna don Boskova mladina med prepevanjem evharističnih pesmi pristopala k angelski mizi, kjer sta jo obhajala s Kruhom močnih gospod kardinal in škof Njaradi.

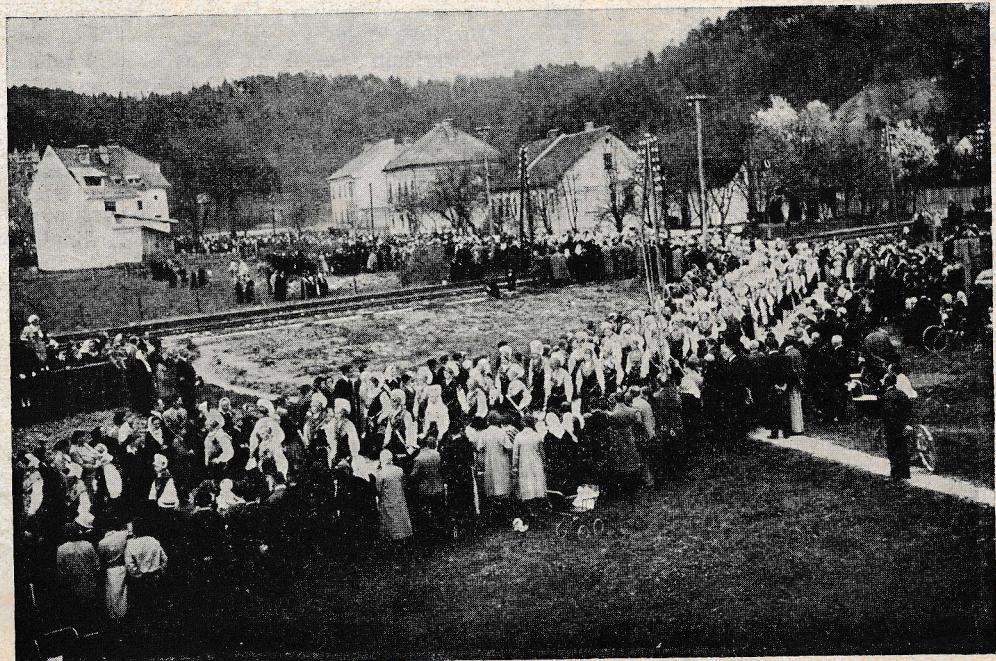
Pontifikalna sv. maša.

Glavna slovesnost pa se je vršila ob desetih, ko je ob asistenci kardinalovi daroval pontifikalno sv. mašo naš priljubljeni nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Tudi ob tej priliki je bila cerkev nabito polna že pred začetkom sv. opravila. Z največjo težavo so reditelji napravili po sredini cerkve toliko prostora, da se je mogel vršiti v cerkev slovesni vhod nadškofa Jegliča. Tudi oba stranska kora sta bila čisto polna. Ves desni kor je napolnil že samo mogočen zbor 130 sal. gojencev in bogoslovcev ter močan orkester bivših sal. gojencev in oratorijancev.

Ob desetih je slovesno pritrkovanje zvonov naznanilo pričetek slovesne sv. maše. Nadškofa dr. A. B. Jegliča so pred cerkvijo sprejeli v kleru; prevzvišenega so spremljali gg. kanoniki Nadrah, Stroj in Volc, ravnatelj škofijske pisarne g. dr.

*Prevzv. g. nadškof dr. A. B. Jeglič daruje sv. mašo v navzočnosti
Nj. Em. kardinala dr. Avgusta Hlonda,*

Procesija na Rakovniku: slikovita skupina narodnih noš.

Rakovnik: Množice se zburajo za procesijo.

Jagodic ter sal. duhovniki in bogoslovci v kleru. Za nadškofa je bil pripravljen vzvišen prostor na desni strani oltarja, na drugi strani pa je bil postavljen tron za kardinala Hlonda. Pred oltarjem je bila postavljena vrsta foteljev in klečalnikov za bana ter druge povabljeni odličnike. Kmalu po prihodu nadškofa dr. Jegliča so prišli v cerkev ban dr. Marušič v spremstvu svojega tajnika dr. Broliha, generalni poljski konzul dr. Fidler iz Zagreba, mestni podžupan prof. Jarc, rektor univerze dr. Slavič ter predsednik Kat. akcije dr. Miha Krek. Obenem sta prišla v cerkev tudi še križevski škof dr. Njaradi ter stiški opat dr. Kostelec. Oba sta zavzela pripravljene prostore na levi strani oltarja.

Slovesen vhod kardinala.

Ko so bili zbrani vsi odličniki in polna cerkev pobožnih vernikov, je ob slovensnem petju Ecce sacerdos magnus močnega mladinskega zbora s spremljavo orkestra prišel v cerkev tudi kardinal dr. Avgust Hlond. Pred njim je šel kler salez. gojencev, bogoslovcev in duhovnikov. Tik pred kardinalom sta šla stolni župnik kanonik dr. Klinar in stolni kanonik dr. Mihael Opeka. Gredoc po cerkvi je gospod kardinal na obe strani blagoslovil pobožno ljudstvo. Pojav gospoda

kardinala, ki ga v naših cerkvah vidimo le redkokdaj, je med verniki vzbudil razumljivo spoštovanje in pozornost. Kardinal je bil ognjen nad tri metre dolga, široka, živordeča vlečka, okrog vrata pa mu je visela zlata verižica z napršnim križcem. Kardinal je pred oltarjem na pripravljenem malem klečalniku opravil najprej kratko molitev, nato pa skupaj z nadškofom pristopil k oltarju, kjer sta pokleknila in začela pristopne molitve za slovesno sv. mašo. Po pristopnih molitvah se je gospod kardinal priklonil g. nadškofu in odšel k tronu, gospod nadškof pa je nadaljeval pontifikalno sv. mašo, ki ji je gospod kardinal dejavno prisostvoval. Sv. mašo in veličastne obrede je s petjem latinske maše spremjal zbor salezijanskih gojencev in orkester bivših gojencev.

Po pontifikalni sv. maši je duhovščina in kler oba cerkvena dostojanstvenika drugega za drugim v sprevodu spremila po svetišču skozi špalir ljudskih množic v zavod. Z ginjenostjo je ljudstvo poklekovalo pred veličastno kardinalovo postavo in častitljivo prijaznim očetom slovenskega naroda dr. A. B. Jegličem, da prejme od njiju pastirski blagoslov.

Dopoldanske slavnosti je zaključilo slavnostno kosilo v čast visokim gostom in

prijateljem don Boskovega dela in ustanov. Med udeleženci moramo imenovati pred vsem Nj. Em. kard. na'a dr. Hlonda, primasa poljske republike, našega priljubljenega nadškofa dr. A. B. Jegliča, križevskega škofa dr. Njaradija, bana dr. Marušiča, div. generala Cukawca, rektorja univerze dr. M. Slaviča, stolnega prošta dr. Nadraha s člani stolnega kapitla, stiškega opata dr. Kostelca, ves diplomatski zbor, podžupana prof. Jarca, polic. rav. Kerševana, univ. profesorja dr. Gosarja in dr. Ehrlicha, dr. Kreka in ostale odlične predstavnike raznih zavodov in ustanov. Med obedom, ki je potekal v prisrčnem razpoloženju, je pozdravil inspektor salezijanskih zavodov v Sloveniji in Češkoslovaški, dr. Walland, vse navzoče in izjavil, da je poslal vdanostni brzjavki sv. Očetu v Rim in našemu kralju v Belgrad, kar je bilo sprejeto z odobravanjem.

Veličastna procesija.

Takoj popoldne pa so se začele zbirati velike množice ljudstva na rakovniškem griču, v svetišču in okrog njega. Dotok množic pa je še vedno naraščal tja do procesije, tako da se je storil ob cestah, koder naj bi šla procesija, gost špalir ter so bili travniki in griči okrog Rakovnika polni pisane množice. Ob pol štirih

je imel slavnostni govor o don Bosku v prenapolnjeni cerkvi stolni kanonik dr. M. Opeka. Njegovo tehtno besedo in globoko zasnovano pridigo, ki razoveda dobro poznanje don Boskovega duha in osebnosti, je mogočen zvočnik raznašal pred cerkvijo in daleč naokoli.

Po pridigi se je vila z Rakovnika dolga veličastna procesija z don Boskovim kipom in relikvijami. Procesija je šla po spodnji rakovniški cesti čez Dolenjsko cesto in železniško progo skozi okrašeno Galjevico in po Orlovi ter Dolenjski cesti nazaj na Rakovnik. Letos je prvič zavila procesija po tej novi poti in zdi se, da je don Bosko sam tako ukrenil, da obišče ob tej priliki svoje drage prijatelje, ljubljene oratorijance na njih domu in jim vrne obisk ter jih blagoslovi.

Procesije se je udeležilo do 8000 vernikov in je trajala skoraj dve polni ur. Pred procesijo je jahala policija na konjih, za njo kolesarji z okrašenimi kolesi, nato je sledil križ, za križem so se uvrstili rakovniški gojenci z banderom Marije Pom., potem razni Marijini vrtci z zastavami, oratorijanci iz Mladinskega doma z zastavo, oratorijanci z Rakovnika, dalje godba rakovniških gojencev, dolga vrsta mož in gospa, skupine Marijinih družb iz Ljubljane in okoliških župnij z zastavami, osebje Jozefinuma, nepregledna

Procesija na Rakovniku: duhovština spremlja don Boskovo relikvijo.

Rakovnik : Spremstvo in voz, na katerem je 6 belcev peljalo don Boskov kip za procesijo.

množica belooblečenih deklic, malih klaric, slikovito lepa četa križarjev, pevci, kler, duhovščina, zastopniki ljubljanskih redov, mil. g. stiški opat, mil. g. prošt ljubljanski, škof Njaradi ob asistenci z relikvijami sv. Janeza Boska, nato pa Nj. Em. kardinal Hlond s kanonikom dr. Klinarjem in dr. Opeko ob strani.

Za duhovščino pa so trije pari ličnih vojaških belcev na ovenčanem vozu peljali kip sv. Janeza Boska. Ob konjih in vozu so šli fantje v narodni nošah, na vozu samem pa so stali kot častna straža križarji in nežni angelci. Ob straneh voza je še korakala častna garda Marije Pom. v slikovitih nošah. Za vozom se je v procesijo uvrstila še dolga vrsta narodnih noš in končno še ostalo občinstvo.

Na srednjem dvorišču so gledali raz

vzvišen prostor odhod procesije nadškof dr. A. B. Jeglič, div. general Cukavac, češki konzul ing. Sevcík, franc. konzul d'Remerand, belgijski konzul rav. Dular, podžupan prof. Jarc, rektor univerze dr. M. Slavič, predsednik SKAS dr. Gosar, dr. Adlesič, predsednik KA dr. Krek, finančni ravnatelj dr. Valjavec, polic ravnatelj Kerševan, polkovnik Jovanovič in in drugi odličniki.

Ko se je procesija vrnila v cerkev, je zadonela zahvalna pesem. Slovesen blagoslov je podelil nadškof dr. A. B. Jeglič najprej zbrani množici v cerkvi, na to pa še izpred cerkvenih vrat množicam pred cerkvijo.

Don Boskov praznik v Ljubljani je potekel ob prekrasnem vremenu tako lepo, da nam ostane v neizbrisnem spominu.

Don Boskovo slavje širom Slovenije

Če vržeš kamen v mirno vodo, se na mah razgibljejo valovi vse tja do skrajnih bregov. Nekaj takega se je zgodilo na svetu v teh zadnjih dneh. Don Boskova slava se je začela v Rimu, od tam pa se širi kakor mogočni valovi po vsem širnem svetu. Nemajhen val je prišel tudi do nas. Ljubljana je bila presenečena, ko je šel mimo nje in skozi njo. Še bolj sta se pa začudila Maribor in Celje.

Proslava v Celju.

Ker ima don Bosko v Celju, zlasti pa v njegovi okolici že zelo veliko dobrih znancev in prijateljev, je čisto umljivo, da je tudi med nje hotel stopiti v zarji svetniški. Zgodilo se je to dne 21. aprila, ko so Celjani čitali na lepakih oglasi: *Danes zvečer ob 8. akademija na čast sv. Janezu Bosku.*

S popoldanskim vlakom se je pripeljal iz Ljubljane pevski zbor. Bili so to že znani rakovniški bogoslovci in gojenci. Takoj na postaji smo bili deležni prisrčnega sprejema, tako da smo se v dobre pol ure v Celju kar udomačili. Prijazno mestece se nam je vsem priljubilo. Sklenili smo celo v tistih kratkih trenutkih že nekaj znanja s celjskimi paglavčki tam nekje za Savinjo. Po večerji pri č. šol. sestrah smo šli v dvorano Ljudske posojilnice, ker se je bližala napovedana osma ura. Postajali smo nekoliko nestрпni. Vedeli smo, da bo pred mnoge v Celju don Bosko noči prvič stopil. Kako ga bodo sprejeli? Priporočili smo se mu in ga prosili, naj on sam vodi vso stvar tisti večer in naj si osvoji srca Celjanov, kot si je znal osvojiti že nešteto mest v vseh delih sveta.

Dvorana se je hitro polnila. Da ima tamkaj don Bosko toliko prijateljev, tega

nismo pričakovali. Saj se mu je prišlo poklonit takorekoč vse mesto z milostljivim opatom g. Jurakom in g. županom dr. Goričanom na čelu, v dvorani smo videli tudi g. srezkega podnačelnika, ki je zastopal g. srezkega načelnika, dalje zaslужnega g. profesorja Cestnika in g. prof. Kardinarja in še toliko drugih odličnih meščanov ter prijateljev iz celjske okolice. Prostorna in krasna dvorana bi bila skoraj premajhna.

Točno ob napovedani uri se je začela akademija. Po kratkem prisrčnem pozdravu je v uvodnem govoru g. dr. Knific lepo predstavil don Boska, kdo je bil in kaj je sedaj; v kratkih jedrnatih potezah je naznačil ogromni pomen njegovega dela za današnje dni. Potem so pevci izvajali isti program kakor v Ljubljani. Kdor je doživel tisti večer, ga ne bo takoj pozabil. Nič ni bilo posebnega in vendar je bila dvorana vsa navdušena za don Boska. Videli smo, da si je na mah osvojil vsa srca. Komaj so ga spoznali, so ga že vzljubili. In prav v tem je bila vsa lepota in prisrčnost akademije, da smo bili vsi v dvorani kakor eno, da je vse prevzela ena misel ter vse objelo eno samo čustvo občudovanja in ljubezni do velikana svetnika. S tem pa je doseglja akademija tudi svoj namen. Ime don Boska odslej med celjani ne bo več neznano. Naj ostane svetnik med njimi ter blagoslavlja in varuje zlasti njihov up — mladino!

Naj bo mimogrede omenjeno še to, kar sicer ne spada k proslavi, pa je vendar dokaz ljubezni do don Boska; tisti večer smo bili deležni izredno ljubezne pozornosti in dobrote z vseh strani. Naj poplača don Bosko!

Ko smo drugo jutro iz vlaka pozdravljali Celje in se poslavljali, smo šele tedaj prav začutili, kako nam je postal to mestece dragoo. Še dolgo je šlo z nami vprašanje: ali se bomo še kedaj videli? Ali kmalu? — — ? Vlak pa je drvel proti severu v osrče zelene Štajerske.

Don Boskove prve sanje.

Proslava v Mariboru.

Maribor se je zelo lepo pripravil na don Boskov praznik. V stolnici je bila slovesna tridnevna pobožnost, katere se je udeleževalo izredno veliko ljudi. Pri večernih pridigah med tridnevico je govornik pokazal vernikom svetega Janeza Boska kot vzor delavne krščanske ljubezni, ki se ne boji nobenih žrtev in ki ne štedi svojih moči, kadar je treba delati za čast božjo in za zveličanje nemurjočih duš. Poslušaleci so tako spoznali v don Bosku svetnika današnjih dni, modernega svetnika, ki je razumel čas in ga v marsičem tudi prehitel. Vsi govorijo pa končno izveneli v tole misel: sv. Cerkev, modra vzgojiteljica in skrbna mati, postavi svetnika na oltar pač zato, da bi ga častili, a še bolj zato, da daje vernikom vedno novih vzorov v posnevanje; zato pojdimo za don Boskom vsi na delo za istimi cilji in z isto odločnostjo!

Zaključek tridnevnice je bil v nedeljo zjutraj. Tedaj je bila po pridigi ob pol 6. sv. maša pred Najsvetejšim, ki jo je daroval stolni in mestni župnik kanonik monsgr. Mihael Umek. Dolge vrste mož in žena, fantov in deklet so pristopile k mizi Gospodovi. Ali si moremo misliti kaj lepšega in boljšega? Ali bi si mogel sam svetnik don Bosko želeti kaj drugega za svoj praznik, on, veliki apostol sv. obhajila? To je bilo brez dvoma zanj največje veselje, ki so mu ga v Mariboru tiste dni pripravili. Saj je on vedno nad vse drugo cenil duše in je bilo vse njegovo ogromno delo končno usmerjeno v to točko: rešiti čim več duš in jih voditi h Kristusu. O, Maribor je razumel don Boska!

Ob pol 10. pa je v slovesni pridigi še enkrat spregovoril o svetniku sam prevz. vladika mariborski dr. Ivan Tomažič. Velika stolnica je bila čisto polna vernikov, ki so pazljivo sledili izbranim besedam svojega nadpastirja. Po pridigi je daroval pontifikalno sv. mašo ob številni asistenci stolni prošt dr. Maks Vraber. Med sv. mašo so na koru ob spremljavi orkestra in mogočnih orgel peli naši fantje iz Rakovnika. Pravijo, da je bilo lepo. Kako pa tudi ne! Stolnica je bila tako lepo okrašena, kakor za največje praznike, pred oltarjem toliko duhovščine in v cerkvi toliko ljudi, kakor le ob izredno velikih slovesnostih, na koru pa toliko pevcev, kakor menda malokdaj. Res je bilo lepo. Vse naj bo v čast božjo

in v slavo novemu svetniku Janezu Bosku!

Za tretjo uro popoldne je bila nazznjena akademija v veliki unionski dvorani. Ce bi delali še tako reklamo, bi toliko ljudi ne spravili skupaj in to še celo ne v nedeljo popoldne ob treh, ko je sonce klicalo meščanom, naj se vendar umaknejo iz razgretih ulic in soparnih dvoran ter pohite v park in še delj, kjer je tako prijetno. — Don Bosko pa je bil močnejši ko reklama in močnejši ko sonce. Toliko jih je pritegnil, da je bila velika dvorana mnogo premajhna. Ni jih bilo malo, ki se temu navalu niso mogli nadčuditi. Mi smo pa spoznali in vedeli, da je don Bosko na pohodu in si osvaja svet.

Akademije se je udeležilo tudi veliko število odličnih predstavnikov mariborskega javnega življenja. Poleg prevzetenega knezoškofa dr. Ivana Tomažiča in stolnega prošta dr. Maksa Vraberja je bil navzoč celokupen stolni kapitelj ter mnogo svetne in redovne mariborske duhovščine; dalje bivši veliki župan dr. Schaubach, bivša mariborska župana dr. Leskovar in dr. Juvan, minister Vesenjak, zastopnik mestnega načelnika magistratni ravnatelj Rodošek, vodja policije dr. Hacin, ravnatelj v p. dr. Tominšek, okrajna podnačelnika dr. Modrijan in Eiletz, predsednik obrtniških združenj Bureš, predstavniki mariborske obrti in trgovine, prosvetnih in drugih organizacij.

Po kratkem pozdravu je stopil na oder bivši narodni poslanec g. Franjo Žebot ter v tehnih in izbranih besedah predstavil poslušalcem don Boska, modernega pedagoga in svetnika. Za tem je sledila akademija skoraj po istem sporedu kakor prej v Ljubljani in Celju. Prireditve je uspela v splošno zadovoljnost občinstva. Mislimo in smo tudi vsi o tem prepričani, da je don Bosko tudi v Mariboru vso stvar blagoslovil in takorekoč sam vodil. Hvala Bogu za vse!

Sedaj pa naj dela don Bosko še naprej v Mariboru, kakor je začel. Ce je v čast božjo in če ga duše tam potrebujejo, bo že tako urečil, da bo prav. Mi z veseljem zabeležimo dejstvo, da Mariborčani že precej poznajo in zelo ljubijo tega velikega mladinoljuba in vzornika prave velikodusne krščanske ljubezni.

Prvi don Boskov praznik.

Vršil se je v nedeljo, 8. aprila, v Razkriju pri Ljutomeru. Slovesna tridnevica s peto sv. mašo, blagoslovom in govorji je

pripravljalna ljudstvo na glavno praznovanje. Številna udeležba iz bližnje in daljne okolice je bila dokaz velikega navdušenja za novega svetnika. V soboto zvečer so zagrmeli topiči, kres je razsvetlil okolico, petje in godba je oživila večerno tišino. V nedeljo zjutraj se je zbralo ljudstva iz vseh krajev in župnij: tako medjimurskih kakor štajerskih in prekmurskih udeležencev ni strašilo ne oblačno vreme, ne dež, ki je v presledkih padal. Obširna cerkev je bila premajhna.

Ob 10. se je začela slovesnost. Na velikem oltarju je bil sv. Janez Bosko, ves v zelenju in morju lučic. S kora pa je mogočno zadonela pesem: „Ali ga poznate?“ V procesiji je za don Boskovo sliko stopala mladina, ogromna množica mož ji je sledila, celebrant Ign. Rodič, župnik iz Selnic, je nosil svetnikovo relikvijo. Pridigoval je dr. Tomaž Kelene iz Murske Sobote, sv. mašo pa je opravil dr. Franc Volčič iz Veržej. Z zahvalno pesmijo in blagoslovom z Najsvetejšim je bila zaključena ob eni popoldne ta ljubezniva proslava na čast sv. Janezu Bosku.

Tudi M. Sobota časti novega svetnika.

V nedeljo 29. aprila se je v Murski Soboti na najsvečanejši način proslavil praznik našega svetega očeta don Boska. Praznik v M. Soboti glede na zunanjji sijaj zaostaja za onim v Ljubljani ali v Mariboru toda ogromne množice in vse oblasti, ki so se slavja udeležile, jasno pričajo, kako ljubljen je don Bosko tudi v tem delu naše domovine. Po pravici je rekел neki govornik: „Z nepopisnim sijajem sta počastila don Boska Rim in Turin; sledila je Ljubljana, nato Celje in Maribor; zdaj pride M. Sobota, ki hoče z ljubeznijo in prisrčnostjo nadomestiti to, kar ji manjka na zunanjem sijaju. V ljubezni do don Boska nas ne sme nihče prekositi!“

Tridnevница.

Kot priprava za praznik se je vršila od četrtnika do sobote slovensna tridnevница v župni cerkvi. Pred krasno ozaljšanim oltarjem z don Boskovo sliko so se zjutraj in zvečer zbirale številne množice, da poslušajo navdušene govore gospoda dr. Volčiča, ravnatelja iz Veržej, ki je z vzneseno besedo razkrival lepoto in svetost don Boskove duše. Tridnevница je

imela posebno ta lepi sad, da so skorō vsi udeleženci pristopili k sv. zakramentom, saj so bile spovednice vse tri dni in na praznik naravnost oblegane in se je razdelilo več tisoč sv. obhajil. Gotovo smo s tem don Boska, apostola presv. Evharistije, najvrednejne počastili.

Rimska procesija.

V soboto zvečer se je po zaključku tridnevnice razvila rimska procesija iz župne cerkve v Martinišče. Nepopisni prizori! Ob slovesnem pritrkovanju zvonov, ob zvokih godb, ob petju in glasni molitvi je velika množica vernikov spremljala s prižganimi svečami g. kanonika Iv. Slepca, ki je ob številni asistenci nesel don Boskove svete ostanke. Na čelu procesije je korakala za križem dolga vrsta dijaštva in druge mladine, ki je prepevala in glasno molila svojemu Očetu in apostolu na čast. Ko se je procesija približala Martinišču, je don Boska sprejelo slovesno pokanje topičev in ves zavod je zažarel v transparentih in raznobarvnih lampijončkih. Tako se je don Bosko v sijajnem sprevodu vračal v svoj zavod, ki so ga nežne roke njegovih ljubečih gojencev vsega okrasile z zastavicami, zelenjem in cvetjem. Pri oltarju na dvorišču se je z mogočno zahvalno pesmijo zaključila ta veličastna večerna slovesnot.

Veliki dan.

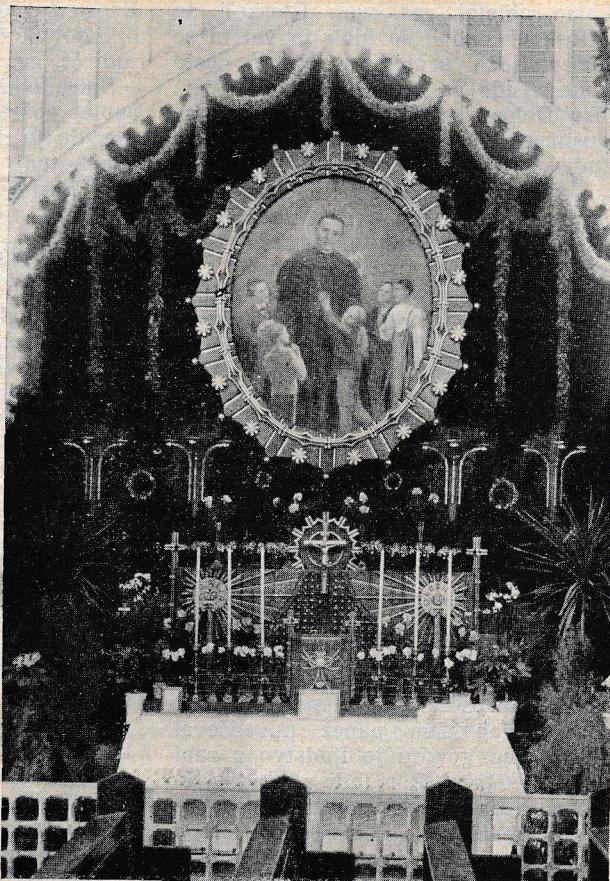
Slovesno zvonjenje in množice romarjev so kazale že navsezgodaj, da M. Sobota obhaja izreden praznik. Pobožnosti tega dne so se vrstile deloma v Martinišču, deloma pa v župni cerkvi. Prvo sv. mašo je v zavodski kapeli opravil vlč. g. Franc Vogrinčič, rav. pri Kápeli. Ob 7. pa je bila sv. maša s skupnim sv. obhajilom za mladino. Maševal je vlč. g. V. Kastelic, rav. v Razkrižju, ki je v tehtnih besedah nagovoril zbrano mladino. Ob dočeni uri pa se je vsa ogromna množica romarjev napotila z dolgo vrsto malega klera in godbo na čelu v farno cerkev, kjer je bila slovensna velika sv. maša. Toda veličastna cerkev murskosoboška je bila tokrat mnogo premajhna in je morala večina vernikov ostati zunaj. Ob 10. je stopil na prižnico vlč. g. Jos. Klekl, ki je z mojstrsko, prisrčno besedo naslikal pred poslušalcem čudovito podobo poniznega don Boska, velikega pred Bogom in pred ljudmi. Nato je mil. g. kanonik

Iv. Stepec ob številni asistenci pel slovesno sv. mašo, med katero je lepo prepeval domači pevski zbor.

Popoldne ob pol treh je ob ljubkem oltarju na dvorišču govoril mladini dekan dolnjlendavski g. *Jerič Ivan*. Sla vil je posebno don Boska kot vzgojitelja in naročal zbrani mladini, naj se poslužuje istih sredstev, kot jih je priporočal sveti Janez Bosko, namreč pogostega sv. obhajila in češčenja Matere božje.

Slavnostna akademija.

Po popoldanskih cerkvenih svečanostih je bila v zavodski dvorani don Boskova proslava. Zaradi preveleikega navala ljudi pa se je morala vršiti dva krat, popoldne za mladino in goste iz oddaljenejših krajev, zvečer pa za don Boskove prijatelje iz M. Sobote in bližnje okolice. Pri obeh proslavah je imel slavnostni govor g. dr. *Franc Bajlec*. V svojih vznesenih besedah je pozajel ves ogromni pomen don Boskovega življenja in dela za vzgojo mladih src. Don Bosko je začel s skromnimi sredstvi, a iz gorčičnega zrna je zraslo košato drevo, ki danes objema ves svet. Don Bosko ni le last piemontskega ljudstva, ne ene države: don Bosko je last, ponos in čast vsega človeštva. V njem imamo živ dokaz, kaj zmore en sam mož božji, kolike požrtvovalnosti, ljubezni in delavne svetosti je zmožno eno samo človeško srce, če se dá voditi Bogu, ki je te lastnosti vanj položil. Don Bosko je mogočen klicar našega časa: ne v pohlepnu po bogastvu, ne v samoljubju in dobičkažljnosti, ampak v krščanskem bratstvu, v dejanski sočutni ljubezni do bližnjega rešitev človeštva. — Prireditve so prepletele lepe pevske in glasbene točke in deklamacije, ki so predstavljale don Boskovo življenje in delovanje. Zelo posrečeno je bilo, da so martiniški gojenci za to pripravili slovito Kalderonovo delo: „Skrivnost sv. maše“, don Bosku, evharističnemu vzgojitelju na čast! Vse vloge so predvajali gojenci sami in sicer z pravim uspehom.

Novi don Boskov oltar na Rakovniku.

Prireditve so se med drugimi odličniki udeležili: g. *Lipovšek*, srezki načelnik, g. dr. *Pavel Strmšek*, ravnatelj gimnazije, g. *Hartner*, župan murskosoboški, g. *notar Ant. Koder*, banski svetnik, in mnogi drugi, ki so s svojo navzočnostjo pokazali, kako visoko znajo ceniti delo don Boska, vzgojitelja mladine, prijatelja ubogih, dobrotnika človeštva.

Radna se pridružuje ...

Rim bi primerjal veliki radio oddajni postaji. Iz radiooddajne postaje se sprožijo valovi in gredo v vedno večjih krogih na vse strani in obletijo ves svet. Tam, kjer ima kdo primerno pripravo, ujame te valove in prisluškuje pesmim ali govorom iz daljnih krajev. Tudi iz Rima, večnega mesta, se je na veliko noč sprožil val navdušenja, ko je sveti oče proglašil don Boska za svetnika. Ta val je

blikskoma obletel ves svet. Kjerkoli so don Boskovi sinovi, so ujeli ta val in se navduševali za svojega velikega očeta svetnika. Tudi na Radni, v tem lepem kotičku Dolenjske, so ujeli ta val in se navdušili ob njem in kakor za odmev, so tudi oni pripravili don Bosku prelep dan. Že s tridnevnicou so se pripravljali na praznik. Med tridnevnicou so bile za sotrudnice duhovne vaje. Odtegnile so se, če so le mogle spomladnjemu delu na vrtu in na polju, in priše h govorom zjutraj in zvečer v „grad“, kakor še sedaj imenujejo naš zavod na Radni. Nad 250 sotrudnic se jih je udeleževalo, kar je za ondotno okolico zelo veliko.

Že v soboto popoldne pa so prihajali iz bolj oddaljenih krajev ljudje, ki so slišali, da bodo v nedeljo 29. aprila proslavili salezijanci na Radni svojega svetnika don Boska. V nedeljo pa se je mnogo ljudstva zbralo pri deseti sveti maši, zato se je služba božja vršila na prostem, na notranjem dvorišču zavoda. Pred slovesno sv. mašo je salezijanski inspektor g. dr. Franc Walland obudil spomine iz rimskih slavnosti, kako veličastno so tam don Boska proslavili, kako ga je v vzvihenih besedah sam papež poveličeval. Temu lepemu govoru je ljudstvo z zanimanjem sledilo, kakor tudi popoldne, ko je g. Anžič, dekan iz Škocjana pri Mokronogu, razvil slikovito don Boskovo življenje in delovanje ter je preprosto pa učinkovito orisal don Boskovo osebnost in njegov značaj. Govor o don Bosku ima sploh prečudno moč. Četudi že zdavnaj poznaš don Boska in njegovo življenje, pa o njem le vedno z zanimanjem poslušaš. Mojstrsko in poljudno je g. dekan predstavil poslušalcem don Boska. Videlo se je, da ga je temeljito proučil.

Po govoru se je slikovita procesija v najlepšem redu razvrstila in se pomikala okoli zelenih nasadov in dehtiečnih njiv. Udeležile so se je Marijine družbe iz Boštanca, Sevnice, Radeč, Krškega, Sv. Trojice, P'anine, ki so med procesijo prepevale, da se je razlegalo in odmevalo od gričev preko Save na štajersko stran. Domača godba je povečala slovensost procesije. Lepo je bilo videti dolgo vrsto mož, oratorijancev in večjih fantov. Oratorijanci in večji fantje so ponosno koračali za don Boskovo zastavo. Procesija je bila tako dolga, kakršne menda še na Radni ni bilo. V procesiji so nosili don Boskov kip, ves v cvetju in vencih.

Tudi tu se je videlo, kako se je don

Bosko že udomačil in si osvojil daljno in bližnjo okolico. Procesije so se udeležili tudi č. gg. župniki vseh sosednjih župnij.

Sotrudniki, zlasti pa sotrudnice so s svojo požrtvovalnostjo mnogo pripomogle, da je don Boskov praznik tako lepo uspel tudi v našem zavodu na Radni. Don Bosko jih ne bo pozabil.

Tudi Veržej neče zaostati...

Zadnji je proslavil kanonizacijo našega Očeta zavod v Veržeju. Na Murskem polju je don Bosko že dolgo znan, saj že dvajset let delujejo njegovi salezijanci za vzgojo svojega naraščaja. Veržej je dal doslej največ sedanjih slovenskih salezijancev. — Toda Veržej je še bolj znan ljudem zato, ker jih je v bližnji in daljni okolici pač malo, ki bi ne bili kdaj našli tam prave duhovne tolažbe in pomoči. Don Bosko je dobro poskrbel za tisti kraj, Zato se je med ljudstvom že čisto udomačil in je njegovo ime pač vsakemu dobro znano. Zdaj pa, kar je svetnik, pa še mnogo bolj. Kaj čudnega, če ga je verno ljudstvo hotelo slovesno proslaviti tudi v veržejskem zavodu! Če bi kdo primerjal med seboj vse slavnosti, ki so se vrstile kar druga za drugo na vseh krajih slovenske zemlje, bi težko povedal, kje so don Boska najbolj počastili. Če kje ni bilo toliko zunanjega sijaja, je bilo pa toliko več notranjega navdušenja.

Veržejski zavod je bil na predvečer praznika kakor v ognju, ves v žarnicah in balončkih. In kolikor je bilo v dolgi rimski procesiji prižganih svečk, toliko src se je priporočalo svetniku - don Bosku. Svečk pa je bilo brez števila! Sij te svetlobe se je širil daleč po vsej ogromni ravnini tja do Slovenskih goric, in vsi, ki so videli to luč, so vedeli, da je to simbol don Boskove svetniške gloriole.

Drugi dan — bilo je to v nedeljo 6. maja — so se zgrnile okoli don Boska velike množice Muropoljecev in Prekmurcev. Udeležila se je praznika tudi vsa sosednja duhovščina. Slavnostno pridigo dopoldne in pontifikalno sv. mašo je opravil stolni prošt g. dr. Vraber iz Maribora. Popoldne je govoril vernim množicam g. dekan Gomilsek od Sv. Lenarta, veličastno procesijo pa je vodil sam g. prošt. V procesiji so možje nosili kip novega svetnika, svetnik sam pa je iz nebes z velikim veseljem gledal na svoje častilce ter po Mariji Bogu izročal njih prošnje in vzdihne, ki naj jih on vse usliši.

Nekatere misli iz slavnostnih govorov

Don Boskova trojna ljubezen.

(Iz govora dr. Mih. Opeka.)

Ali je goli slučaj, da je bila spoznavalcu Janezu Bosku pripravljena svetniška čast prav v svetem letu, ko smo praznovali 19 stoto obletnico smrti Odrešenikove? Kako goli slučaj, če je pa sv. J. Bosko tako močno ljubil Odrešenika! Božji Odrešenik je Sin božji, ki je bil v Očetovem naročju od vekomaj neskončno srečen, pa je iz ljubezni do nas privzel v času slabo človeško naravo in postal človek. Božji Odrešenik je učlovečeni Sin božji, ki je po Očetovem sklepu človeški odpad od Boga popravil s svojim trpljenjem, s svojo strašno smrtjo na križu, v kateri je iztisnil iz svojega Srca zadnjo kapljo krvi zato, da bi vse, prav vse človeške duše otel večnega trpljenja, večne smrti... Kdo ne bi ljubil tega Odrešenika? — Sv. J. Bosko ga je ljubil nad vse. Odkod to? Odtod, ker je s tako silno ljubezijo ljubil duše, odrešene s trpljenjem in krvjo Odrešenikovo. — „Daj mi duše, drugo vzemi!“ to je bila njegova življenska prošnja do Boga, to njegova največja želja: dati duše Kristusu in dušam Kristusa. Najprej in najbolj je vzljubil tiste duše, ki jih je Odrešenik ljubil pred vsemi drugimi — *duše otrok*. Kako je Odrešenik otroke ljubil! Roke je nanje pokladal in jih blagoslavljal: *Pustite male k meni priti!* (Mk 10, 14). Otroške duše je stavil za zgled vsem, ki hrepene biti veliki v božjem kraljestvu: *Ako se ne izpreobrnete in niste kakor otroci, ne pojdeste v nebeško kraljestvo* (Jb). Glej ljubezen Odrešenikovo do otrok, do mladine! Ker je sv. Janez Bosko z močno ljubezijo ljubil Odrešenika, je to ljubezen predvsem po njem posnel: Ljubil je mladostne duše, jih zbiral okrog sebe, jih učil, skrbel zanje, jih z neprestanim delom in žrtvami vodil k časnemu in večnemu blagru.

Kjer pa je božji Odrešenik, tam je tudi njegova *presveta Mati*. Ali je zopet samo navadni slučaj, da se je sv. Janez Bosko rodil prav tisto leto (1815), ko je papež Pij VII. uvedel v krščanstvo praznik Marije Pomočnice kristjanov? Kako zopet samo navadni slučaj, če je pa svetnik poleg božjega Odrešenika tako neizmerno ljubil Marijo! Brez obotavljanja moramo sv. Janeza Boska prišteti

med največje Marijine častilce, saj je bilo vse njegovo življenje in delovanje prežeto z mislio na Marijo. Ničesar se ni lotil, ne da bi prej zmobil vsaj eno zdravamarijo. V večnem spominu ostane tista zdravamarija tam v zakristiji cerkve sv. Frančiška Asiškega v Turinu. Tam se je začelo njegovo delovanje, ko je našel prvega zapuščenega dečka. Preden sta pričela s poukom iz katekizma je don Bosko pokleknil in odmolil zdravamarijo. In potem je delal vse z Marijo. Prejel je po Mariji brezštevilne božje dobrote, tudi čudežne. Zato je bilo neomajno njegovo zaupanje do nje, neugasljiva njegova ljubezen. Častil je Marijo Pomočnico sam in tudi drugim priporočal njeni češenje.

Še ena velika in globoka ljubezen je živila v srcu sv. Janeza Boska. — *ljubezen do poglavarja sv. Cerkve, do rimskega papeža*. Pri vsem, kar je namerval, kar je snoval, delal, podvzemal, je vedno gledal v Rim. Tam je srce Cerkve, je skala resnice, tam govori Peter po svojem nasledniku, tam živi Kristus v svojem namestniku. Zato vedno in pov sod: Glejmo v Rim! Čujmo, kaj pravi Rim! — Svetnik ustanavlja družbo saleziancev, ki bo nadaljevala njegovo delo — a treba je predvsem, da govori Rim. Zamišla družbo hčera Marije Pomočnice za žensko mladino — a pojdimo najprej k sv. očetu Piju IX. kaj poreče on. Zbere svoje najbolj goreče sinove — deset po številu — da jih odpošije prve v misijon med divje robove v Patagonijo: „Pojdite v Rim,“ jim pravi „k sv. očetu, naj vas pošlje on, kakor je Kristus poslal svoje apostole oznanjat evangelij!“ In kako sv. očeta v težkih položajih dejansko podpira, kako brani papeža pred sovražnimi napadi s tiskano besedo, kako piše neustrašeno pismo samemu kralju, kjer ga svari pred odobritvijo nekih postav, kričiščnih in žalostnih za sv. Cerkev in njene poglavarja...

Don Bosko vzgojitelj.

(Iz govora dr. Jur. Adlešiča.)

Pri mnogih genijih vidimo, da so že v nežni mladosti pokazali klice svojega zvanja in bodočega delovanja, tako Mozart, Pascal, Giotti. Pri Bosku opazimo to še v očitnejši meri, kako je bil že v

nežni dobi pozvan na svoje bodoče delo od Previdnosti same.

Ko je bil star devet let, je imel sanje. V njih je gledal mladino v njeni igri, smehu, pa tudi v preklinjevanju. Zagnal se je v slednje, da jih razžene, pa se mu prikaže postava v belem plašču in mu ukaže, naj postane vodnik te mladine. Ta prikazan je mlademu Bosku pokazala pot njegovega življenja, njegovega delovanja: vzgoja in vodstvo mladine pod varstvom Marije.

In Bosko je res postal učitelj in vzgojitelj mladine, vzgojitelj v najmodernejsem smislu, kajti njegova vzgoja se ni tikala samo poduka in izobrazbe, ki bi usposabljala mladeniča za praktičen poklic. Njegova vzgoja je bila vzgoja duha in srca, vzgoja vsega človeka, vzgoja za življenje, pa tudi za nebesa. Baš zato se ni raztezala samo na šolo, nego tudi na življenje izven sole, na vse življenje gojence.

Bosko je vzrastel sredi učiteljev, ki so bili prežeti z duhom janzenizma, ki je predpisoval gotove formalnosti, ki so tlačile pravo krščansko pobožnost. Učitelj ni smel niti zaupno občevati s svojimi učenci. V šoli je vladal sistem palice. V Bosku se je uprla duša proti temu načinu vzgoje. Zato je ustvaril svoj lastni vzgojni sistem in ga črpal iz čistega evangelija Krista, *evangelija ljubezni*. Oživil je sliko dobrega pastirja, ki zbirja okoli sebe ovčice in hodi pred njimi in jih vodi. Zbira vse brez razlike, zbirja tudi slabe, zašle in zgubljene, da jih pripelje na pravo pot.

Don Bosko je postal dobrji pastir 19. stoletja. Ravnal se je po besedah svetega Pavla, ki povzdiguje božansko lepoto Kristove ljubezni: „Ljubezen je potrežljiva, je dobrotljiva, se ne da razdražiti, ne misli hudega, vse potrpi, vse veruje, vse upa, vse premore: ljubezen nikoli ne mine.“ — Iz te žive krščanske ljubezni je sestavil svoj lastni preventivni vzgojni sistem, ki zahteva, da vzgojitelj živi z gojencem kot njegov starejši brat, živi ves dan, se z njim uči, igra in veseli. S tem pritegne gojence nase, ga varuje zlega in privede na pot poštenega življenja. Bosko je pozabil nase, postal je sam otrok z otroki, da jih privabi k sebi in potem k Bogu. — Otroci so čutili, da jih ljubi in so mu ljubezen tudi vračali. Pri njem in v njegovih domovih je vladalo ozračje prave krščanske družine. Med njimi in njegovo mladino je vladala

iskrenost brez form, čista sproščenost, v kateri je srce govorilo srcu. Ta prostost je otroku jamčila svobodni razvoj, razmah iniciativnosti in osebnosti. Njegova mladina ni imela do učiteljev strahu, vladalo je obojestransko zaupanje in odkritosrčnost, ozračje zdrave prostosti.

„Delajte kar hočete, samo da ne delate greha!“ — To je bil sistem vzgoje, ki je pomedel s sistemom palice, zaporov in kazni. Pokorščina njegovih otrok je bila prosta, radovoljna, izraz spoštovanja, s katerim se razum ukloni objektivnemu redu na svetu. Najboljše vzgojno sredstvo mu je bila živa vera, verno izpolnjevanje verskih dolžnosti, sv. maša, sv. zakramenti. Nadnaravna pomoč, ki jo daje le življenje po veri, je bila tajnost njegovih velikih uspehov v vzgoji.

Janzenisti so učili v tistem času: Častite Boga in trepetajte pred njim! Morda je odtod prišlo k nam pojmovanje o nepopisni resnosti in strogosti svetnikov. Don Bosku se je protivil ta janzenistični duh resnosti; zajel je vsakdanje življenje tako kot je. Kot osrče vse svoje delavnosti je poleg ljubezni postavil veselje in radost. Don Bosko je postavil veselje za temeljni vzgojni činitelj. Vse predpise in pravilnike, celo ozračje po svojih zavodih je prepojil z veseljem. Bosko je vedel, da žalost in dolgočasje olede-nita dušo in povzročita, da se zapre sama vase ali nagne na pot pregrehe, da vrgaja hinave in slabice, ubija veselje do dela in uničuje najlepše zmožnosti. Pravo veselje pa širi dušo, da se odpira, razvija, budi čut za iskrenost in zaupnost. Veselost je vedno živahna, sveži živce, krepi zdravje, rdeči otroku lice, daje moč in prožnost mišicam. Nič drugega ne odpira bolj srca mladine kot ozračje veselosti. „Veselost je balzam življenja, žalost pa suši kosti“ (Fenelon). — Toda le krepost prinaša veselje. Zato ni vera nikdar vir žalosti, nego blagoslavljva vsako obliko poštenega veselja in spodbuja k veselju. Veselje je dar božji in takoj za ljubeznijo najblagodejnejši izmed darov, ki jih prejemamo iz božjih rok.

Česa pač današnja doba bolj potrebuje kot veselja? Doba, ko srečavamo povsod pobitost, žalost in obup, doba, iz katere je skoro izginila sled prisrčnega veselja in mehkega smehljaja.

Glejmo v Don Boska! Sledimo mu! Napolnimo svojo dušo z veseljem, ki ga daje krepost. Tudi v trpkosti vsakdanjega življenja naj ne izgine z lica odsev smeha! —

Don Boskova osebnost in mi.

(Iz govora g. Žebota v Mariboru.)

Don Boska moramo poznati še tudi z druge strani. Njegova *sveta osebnost*. Vztrajnost, odločnost in doslednost, to so bile tri zvezde vodniece njegovega življenja in delovanja. Ko je začel s svojim apostolatom, je bilo mnogokrat vse proti njemu, ne samo prostozidarji, oblastniki, ampak celo njegovi stanovski tovariši. On pa ni omagal, ni popustil, in je tudi

vse delovne vrednote, ki bo pa obenem tudi zajela vse sodobno življenje in ga usmerila v krščanski pravec.

Zivimo v dobi strašnih socialnih, gospodarskih in političnih pretresljajev. Narod hujska proti narodu, brat nastopa proti bra'u, poštenost izginja, sovraštvo in hudobija se širi na vseh koncih in krajih, nezadovoljstvo je povsod vedno hujše in hujše, ljubezen in bratoljubje izginja. V tej dobi strašne negotovosti, ko ne vemo, kaj nam prinese bližnja bodočnost, se

Don Boskov kip pod don Boskovim oltarjem na Rakovniku.

zmagoval in zmagal. Bil je vzor katoliške osebnosti, ki pozna samo ravno, dosledno linijo, ki v vprašanju katolicizma ne popušča niti za las. Bosko je vedel in dokazal, da katoličani dosežemo le toliko, kolikor smo odločni in nepopustljivi. Med vero in nevero ni sredine. To je bilo don Boskovo načelo in mora postati tudi naše, ako se hočemo boriti za zmago naše pravične in svete stvari.

V sedanji dobi, ko slavimo največjega socialnega in vzgojnega reformatorja v zadnjih sto letih, moramo socialno delo, vzgojni sistem in naš socialni apostolat preusmeriti v pravcu sv. Janeza Boska. Danes rabimo kristjani pošteno, veselo mladino, ki bo študirala, delala, igrala, molila in telovadila, ki bo vztrajna pri delu in vesela, in ki bo neustrašena v borbi za krščanska načela. Hočemo krščansko usmerjeno mladino, vzgojeno v Boskovem duhu, ki bo združevala v sebi

moramo ravnati po načelih in naukah velikega modernega svetnika sv. Janeza Boska: *Pamet, vera in ljubezen!*

Don Bosko svetnik

(Iz govora dr. Knifica v Celju.)

Don Bosko je svetnik, eden največjih zadnjih časov: Na zunaj preprost in dobrotljiv, svetnik, ki oblikuje svetnike. V svojih sanjah gleda bodoča svoja dela kakor že dovršena, bere svojim gojencem v vesti, pomnožuje kruh in hostije, ko jih zmanjka pri sv. obhajilu, ozdravlja bolnike, vrača vid slepim, obuja mrtve. Iz nič ustvari velikansko delo, salez, naprave, ki danes štejejo nad 1400 zavodov, 2000 cerkva, malone 20.000 članov, nad en milijon sotrudnikov in več milijonov bivših gojencev, 17 velikih misijonskih postaj in 32 manjših, nešteto strokovnih šol, tiskarn, laičnega in duhovniškega apostolata.

Bil je človek vere in zaupanja v božjo previdnost, ki ga res tudi nikdar ne zapusti, da, celo večkrat proti vsaki nadi še vedno upa. Z božjo močjo in z Marijino pomočjo objame v ljubezni polni objem ves svet, samo da uresniči svoje geslo: „Duš mi daj, drugo vzemi!“

Don Bosko je bil mož, kakršnega je potrebovala tedanja doba miselne in duševne razklanosti, ko ji je zli duh liberalizma iztrgal Boga iz src in misli, da je tedanji človek občutil morečo praznотo v sebi, dokler ni našel svojega Boga in se ni spravil z njim. Don Bosko pa je

bil mož, ki je posredoval za spravo med Bogom in med novim človekom.

Najbolj pereči problem pa je bila mladina prav v času razvoja tovarn, ko so morali starši, oče in mati, za kruhom, svoje male pa prepustiti samim sebi in slabim družbi. Don Bosko se je tedaj avzel za to mladino in jo reševal — najprej v Turinu, potem je šel preko meja svoje domovine ter zajel ves svet s svojimi blagodejnimi ustanovami v varstvo mladine, kjer naj se mladina po don Boskovih načelih, ki so načela sv. Cerkve, vzgaja za Boga in domovino ...

Vse to je Marija storila

Tako je neštetokrat ponavljal don Bosko sam, zlasti pa ob koncu svojega življenja, ko se je ozrl na čudovita dela, ki so rasla in se tako prečudno naglo širila po svetu. To ne more biti človeško delo in tudi ni, to je Marijino delo. Marija je don Bosku obljudila, da mu bo pomagala in to svojo besedo je držala. Ko je v predzadnjem letu svojega življenja dovršil prekrasno cerkev Srca Jezusovega v Rimu in je nekoč bral sveto mašo pri stranskem oltarju Marije Pomočnice, se je sredi maše ustavil in dolgo ni mogel naprej. Strežnik je mislil, da je don Bosku slabo, zato je pristopil k njemu, da ga vpraša, kaj mu je. Tedaj je opazil, kako so don Bosku tekle solze po licih, solze hvaležnosti do Marije Pomočnice. Prav zdaj je napočil tisti čas, ki mu ga je nekoč Marija napovedala: „Ob svojem času boš vse razumel.“ Zdaj je res vse razumel, najbolj pa je razumel to, da je vse le Marijino delo.

Ko se je vrnil s potovanja po Parizu, Španiji in Rimu in je bil sam v sobici, je padel na kolena, solze hvaležnosti so mu privrele v oči in je samo to dejal, ker več ni mogel: „Kako dobra je Marija!“

Marija mu je bila zares dobra. Koliko čudežev je don Bosko storil v njenem imenu, koliko del dovršil! Nekoč je napisoval, da bo imel velik zavod in cerkev in veliko gojencev. Tedaj se je to človeški pameti zdelo nemogoče. Najboljši njegov prijatelj se je žjokal nad njim, ko je to slišal. Zdaj pa je bilo vse uresničeno, pa ne samo to, kar je don Bosko napo-

vedal, še mnogo, mnogo več! Ljudem se je zdelo nemogoče, saj človek v takih okolišinah, kakor je bil don Bosko, bi nikakor ne mogel dovršiti, kar je v resnici zdaj bilo dovršeno in kar se je še vse pripravljalo ter se še vedno pripravlja. Če je bilo človeškim močem nemogoče, Mariji to ni bilo nemogoče. Po pravici torej moramo reči, da je bilo don Boskovo delo le Marijino delo. Don Bosko ji je bil le orodje, po katerem je dovršila tako prečudne stvari. Ali je torej potem kaj čudnega, da jo je don Bosko tako iskreno častil? Ali je kaj čudnega, če jo salezijanci tako časte in širijo njeni čast po vsem svetu? To je njihova sveta dolžnost, saj je prav Ona njih mati in ustanoviteljica.

Sveta in sladka dolžnost je don Boskovim sinovom pripadla v delež, da smejo širiti njeni slavo med vse narode, da se čimprej uresniči Marijina napoved: „Glejte, odslej me bodo častili vsi narodi.“

Po vsej pravici smemo in moramo reči, da nam je le Marija dala don Boska svetnika. Z njeni pomočjo je dovršil velikanska dela ter vrgel življensko silo v to svoje delo, da se mogočno širi. Salezijansko življenje je vedno sveže in vedno mlado. Z Marijino pomočjo pa je don Bosko postal tudi svetnik. S ponosom lahko rečemo, da je največji, kar so jih dala zadnja stoletja.

Za vse, za don Boska svetnika in za njegovo delo, Mariji Pomočnici čast in slava!

Ta številka Vestnika ima poleg Življenja sv. Janeza Boska za prilogo še *Marijin sklad*. Preberite ga in pokažite še drugim. — Priložili smo tudi položnico za prispevek v *Marijin sklad*; ne zavrzite je, četudi ne morete takoj prispetati, jo boste pa ob drugi priliki porabili (lahko tudi v kak drug namen).

Cerkev sv. Male Terezije

Potreba sili, da se kljub težkim finančnim razmeram z vso vnemo poprimemo dela za zgradbo nove cerkve v čast sv. Tereziji Deteta Jezusa ob Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem. Kapela Mladinskega doma postaja vedno bolj premajhna Število prebivalstva, zlasti delavstva, raste. Na vsak način je treba preskrbeti prostorno cerkev. Zato mislimo že letos položiti temeljni kamen in začeti z zidavo.

Ker je prebivalstvo po večini revno delavstvo, ne moremo pričakovati, da bi s svojimi sredstvi zgradilo cerkev. Treba bo iskati prispevkov po deželi, kakor smo jih iskali za svetišče Marije Pomočnice na Rakovniku. Velik del teh prispevkov pričakujemo od našega vrlega sotrudništva, ki je storilo že toliko dobrega, ki je pa še vedno voljno delati in žrtvovati, ko gre za čast božjo in zveličanje duš.

Sotrudniki in sotrudnice! Veliko delo stoji zopet pred vami. Nikar se ga ne ustrašite! Z druženimi močmi bomo delali in z druženimi močmi postavili cerkev, ki bo še poznim rodovom govorila o požrtvovalnosti slovenskih sotrudnikov in sotrudnic, kakor govari svetišče Marije Pomočnice kristjanov na Rakovniku. Ta cerkev bo prva v Jugoslaviji, ki bo posvečena Mali Cvetki, katero ljubi ves katoliški svet in ki bo za vsak, tudi najmanjši dar obsipala darovalce s cvetkami milosti, ki jih bo metala iz nebes, kakor je obljudila na smrtni postelji.

Pa kaj bo treba? Cerkev bo obsegala okrog 3.200 kub. metrov zidu. Če se bo našlo 3200 oseb, ki bodo darovale ali zbrale vsaka za en kub. meter (po 300 Din), bo cerkev, razen notranje oprave, gotova. — Tritisoč dvesto oseb, precejšnje število, a vendar trikrat manjše, kakor je število slovenskih sotrudnikov. Tristo dinarjev, precejšnja svota za te težke čase, toda nikakor toliko, da bi je ne zmogel, kdor ima močno voljo. Naši sotrudniki in sotrudnice so pa, kakor kaže skušnja, polni dobre volje, tiste močne volje, ki je polnila sv. Janeza Boska in

Bodoča cerkev sv. Male Terezike,

s katero je dosegel toliko čudovitih uspehov. Kdor ne bo zmogel sam, bo pa zbral pri drugih. Tudi s posameznimi dinarji se doseže ta svota, če ne naenkrat, pa polagoma.

Zbudimo dobro voljo in poskusimo, pa bo šlo.

Voditelj te akcije se bo tuintam oglasil tudi s kakim pismom. Nikar ga ne zavrite, saj gre za blagor duš. Vsako pismo naj bo kot mila prošnja tolikih duš, potrebnih dušnega vodstva, katerega jim bo nudila nova cerkev.

Darovi se pošljajo na: *Vodstvo Salezijanskega mladinskega doma, Kodeljevo, Moste pri Ljubljani*, ali pa na: *Vodstvo salez. sotrudstva, Rakovnik, Ljubljana*.

Da ne bo zmešnjave, naj vsak, ki kaj pošlje, zapiše na hrbtnu položnice: „Za cerkev sv. Terezike.“

Imena tistih, ki bodo prispevali za kub. meter zidu (300 Din), bomo odslej sproti objavljal v Sal. Vestniku, potem pa vpisali v „zlatu knjigo“, ki se bo hranila v novi cerkvi.

Kdor daruje mesečno vsaj en dinar za Cerkev sv. Male Terezije je deležen:

I. Posebnega blagoslova sv. Očeta Pija XI.
II. Dokler cerkev ne bo dozidana in izplačana se bodo darovale:

1. Vsako leto: a) na praznik sv. Terezike

peta sv. maša za žive, b) na vernih duš dan črna sv. maša za ranjke.

2. Vsak mesec: 2 sv. maši za žive, in 2 sv. maši za ranjke darovalce.

3. Vsak dan: posebne molitve za žive in ranjke dobrotnike.

Življenje svetega Janeža Boska

Z današnjo številko Vestnika začnemo izdajati kot prilog Življenje svetega Janeza Boska.

Don Boskovo ime je šlo letos čez vso širno zemljo. V zadnjo gorsko vas je bilo slišati odmeve papeževih besed, ki so nam dale don Boska svetnika. Mimo vseh velikih mest, mimo Rima in Turina pa do naše Ljubljane, Celja in Maribora, povsod je bilo don Boskovo ime deležno slave in časti, kakršno je še komaj kak smrtnik doživel. — Nehote se mnogi sprašujejo: Kdo je ta don Bosko?

Po obrazu in po njegovi zunanjosti ga sicer že mnogi poznamo, a v njegovo notrajinost še nismo prodrali, njegove duhovne veličine še nismo uzrli in dojeli.

Treba nam je vodnika, da nam pokaže pot v don Boskovo dušo. In to bo **obširen don Boskov življenjepis**, kakršnega Slovenci doslej še nisno imeli.

Ta življenjepis hočemo podariti našim dobrim sotrudnikom in sotrudnicam, ki tako zvesto podpirajo salezijanske ustanove. Ker pa ni mogoče vsega naenkrat, — obsegal bo 400 do 500 strani in veliko lepih ilustracij domačega umetnika — ga boste dobili z vsakim Vestnikom 16 strani. V nekaj letih boste imeli tako celotno delo, ki ga boste z veseljem še in še prebirali kot najmikavnejšo povest.

Opozarjam vas samo na nekaj: **posamezne pole** don Boskovega življenjepisa **skrbno spravljaljite**, da jih boste potem, ko izide zadnja pola, lahko dali vezat v lično knjigo. Zato **pazite, da se vam ne zamažejo, ne raztrgajo in ne porazgube**.

Salezijanski zavod na Rakovniku sprejema:

1. dijake klasične in realne gimnazije. Le - ti obiskujejo državne gimnazije v Ljubljani. Sprejemni izpiti za prvi razred bodo v drugi polovici junija.
2. vajence za strokovne šole za mizarstvo, krojaštvo in čevljarstvo. Pogoje in navodila daje Vodstvo salezijanskega zavoda na Rakovniku v Ljubljani.

Milosti Marije Pomočnice bomo radi pomanjkanja prostora objavili prihodnjie.

Priloga Sal. Vestnika: Življenje sv. Janeza Boska in Marijin sklad.

Uredil dr. Franjo Knific. — Izdaja saluzijanski inspektorat na Rakovniku v Ljubljani.

Odgovoren za sal. inspektorat in sal. tiskarno Pavel Alfonz.

V OCENO SMO PREJELI:

Jože Pogačnik: VELIKI TEDEN. Za letošnjo veliko noč smo dobili izredno lep piruh: knjigo *Veliki teden*. Obširen uvod razlaga prečudno stavbo velikonočne dobe, zlasti pa pomen in vsebino zadnjih treh dni velikega tedna in velike noči. Za uvodom sledi lep in skrben prevod cerkvenih molitev velikega četrka, velikega petka, velike sobote in prvih treh velikonočnih dni. — Kdor se hoče poglobiti v lepoto katoliškega velikonočnega bogoslužja, naj vzame v roke Veliki teden, ki je najlepši molitvenik za ta veliki čas. Tu bo našel neizčrpne zaklade za molitev in za premišljevanje. — S to knjigo smo Slovenci veliko pri-dobili. Zato jo vsem toplo priporočamo. Dobi se pri Mohorjevi družbi v Celju.

Cena za ude Mohorjeve družbe je sledeča: rdeča obreza Din 20, zlata obreza Din 30.

Josip Lavtižar: Šmarnice: MARIJINA BOŽJA POTA V EVROPI. Že lansko leto je izdal pisatelj Šmarnice z enakim naslovom. Knjiga je bila brž razprodana. To kaže, kako so njegove knjige mikavno in poljudno pisane. Letošnje Šmarnice so nadaljevanje lanskih. Pisatelj nas popelje na razna Marijina božja pota v domovini in tujini. Slovenskih božjih poti je opisanih v tej knjigi šestnajst, med temi je tudi Rakovnik, petnajst jih je pa iz drugih dežel. — Knjiga nudi prav prijetno in spodbudno berivo, zato jo vsem toplo priporočamo.

SLIKE SV. JANEZA BOSKA!

Ugledni slovenski umetnik, Božidar Jakac, nam je zelo posrečeno naslikal don Boska, o čemer se lahko prepričate iz naslovne vestnikove slike, ki je vzeta po Jakčevi. Na razpolago imamo krasne fotografične posnetke v raznih velikostih po silno nizkih cenah:

velikost	12 × 17 cm	po	Din 5. —
velikost	razglednic	po	Din 2. —
velikost	podobic	po	Din 0. 50

Dobe se tudi **fotografije don Boskovega kipa**, ki ga je napravil Tine Kos in ki leži zdaj pod don Boskovim oltarjem; potem **fotografije don Boskovega oltarja**: obojne v velikosti navadnih razglednic in po 2 Din kos.

NAŠE KNJIGE

Za junij, ki je mesec presvetega Srca, priporočamo vsem, da si pravočasno preskrbe molitvenik

PRI BOŽJEM SRCU

Rdeča obreza Din 16, zlata obreza Din 20; za sal. sotrudnike in sotrudnice pa Din 12 in Din 15. Na razpolago je še samo nekaj sto izvodov, zato glejte, da ne zamudite prilike.

NEVESTA PRESV. SRCA, življenje sv. Marjete Alakok.	Din 8
SVETI JANEZ BOSKO	” 5
” ” ” knjižica	” 1
JUNAK S PRISTAVE	” 8
VZGOJNA METODA SV. J. BOSKA	” 12
DUŠNA MLADOST, molitvenik sv. Terezike.	Rdeča obreza ” 8
	zlata ” ” 12
DUHOVNE VAJE	Rdeča obreza Din 12, zlata obreza ” 16

PRAZNIK MARIJE POMOČNICE NA RAKOVNIKU 20. - 21. maja 1934

Binkoštna nedelja, 20. maja.

- Ob 7. zvečer *akademija* pri lurški votlini (godba in prizori s petjem). Sledi *procesija s svečkami* (križ, ministranti, gojenci, pevci, duhovščina, ljudstvo).
- Ob 9. zvečer — ko se vrača procesija — *razsvetljava svetišča*. Po procesiji *govor, pete litanje*, posvetitev Mariji Pomocnici in *blagoslov*.
- Od 11. do 12. ponoči *ura molitve* pred Najsvejejšim, z govorom.

Binkoštni ponedeljek, 21. maja.

Predpoldne:

- Ob 3. se začne deliti *sv. obhajilo* (med dnevom se obhaja vsake pol ure).
- Ob 4. *prva sv. maša*.
- Ob 5. *sv. maša* pred Najsvejejšim za sotrudstvo, z *govorom*.
- Ob 7. *skupna sv. maša za gojence*.
- Ob pol 9. *sv. maša za oratorijance*.
- Ob pol 10. *govor*, nato *pontifikalna sv. maša* (poje zbor gojencev, spremišča orkester bivših gojencev). Po pontifikalni sv. maši *shod sotrudstva* pri lurški votlini.
- Ob pol 12. *zadnja sv. maša*.
- OPOMBA:** Ob 6., 9. in 10. bo tudi *sv. maša* na *srednjem dvorišču*. Vse *govore* in petje v cerkvi bo slišati tudi *pred cerkvijo* in na *srednjem dvorišču* po radijskih ojačevalcih.

Popoldne:

- Ob pol 4. *govor* v cerkvi, nato slovesna *procesija s kipom Marije Pomocnice*. *Procesija* se pomika iz cerkve dol na cesto ob igrišču, na Galjevico (ob žel. progi), po Orlovi ulici, Dolenjski cesti in Rakovniški ulici nazaj v cerkev. Po procesiji *darovanje*.
- Vsa procesija gre skozi cerkev na *srednje dvorišče*, kjer je *blagoslov* z Najsvejejšim.
- Po službi božji koncert* godbe gojencev na srednjem dvorišču. — Zvečer zopet *razsvetljava svetišča*.
- Vljudno vabljene *Marijine družbe* (z zastavo), *narodne noše* in *belooblečeni* otroci ter gospodične, kakor tudi *križarji* in *klarice*.

ZA BINKOŠTI - ČETRTINSKA VOŽNJA v Ljubljano.

Velja za prihod v Ljubljano od 14. do 20. maja (ponoči), za odhod pa od 19. do 25. maja. Izkaznice smo si nabavili od pevskega društva „Slavee“. Te legitimacije lahko dobite pri župnih uradih ali pri naših poverjenikih. Pri odhodni postaji jih dajte žigosati in kupite polovični vozni listek do Ljubljane. Vozni listek in legitimacijo dobro shranite, ker vam služi za brezplačen povratek. Pri nas pa dobite potrdilo udeležbe. — Poslužite se te ugodne prilike in pridite v obilnem številu!

Ako je naslovnik umrl ali spremenil bivališče, vrnite list na:
VODSTVO SALEZ. SOTRUDSTVA, RAKOVNIK - LJUBLJANA